КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
З ДИСЦИПЛІНИ
«Постиж»

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»

Київ-2024

Укладач ***Подвезко Вікторія Валеріївна***

Методичний комплекс з дисципліни розглянуто та затверджено на засіданні педагогічної ради Структурного підрозділу «Міжнародний фаховий коледж моди і дизайну» ВНЗ «Київська Академія прикладних мистецтв».

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Робоча навчальна програма
З ДИСЦИПЛІНИ
«Постиж»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»

Київ-2024

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка 5
2. Тематичний план(на осн. повн. заг. освіти) 7
3. Тематичний план (на осн. базов. заг. освіти) 8
4. Зміст дисципліни 9
5. Список використаних джерел 20
6. Питання до підсумкового контролю 22
7. Модульна контрольна робота 24
8. Конспект лекцій 27

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Постиж» ставить за **мету** набуття досвіду та застосування нових знань для розв'язання професійних завдань, формування естетичного смаку та креативності студентів.

Головними **завданнями** курсу є:

1. Ознайомити студентів з основними етапами розвитку постижерної справи, основними поняттями та специфікою роботи із волоссям, показати взаємозв'язок між постижерними виробами із сучасними технологіями.
2. Довести до відома студентів важливість вміння створювати об'ємно-графічні моделі постижерних виробів, для подальшого їх втілення в процесі виконання реальних варіацій зачісок.
3. Отримання навичок в проектуванні, логічному мисленні, бажання створювати цікаві образи. Під час вивчення даної дисципліни велика увага приділяється виконанню самостійних робіт студентами, що дає змогу застосовувати набуті знання, отримані під час вивчення курсу.

Міжпредметні зв'язки

Під час вивчення курсу «Постиж» застосовано принцип системності, тобто поглиблюються та розширюються знання зі спеціальності. Викладач застосовує міжпредметні зв'язки з іншими навчальними дисциплінами, спираючись на знання, здобуті студентами під час вивчення попереднього матеріалу. «Постиж» вивчається паралельно з дисциплінами «Історія костюму та зачіски», «Художне моделювання», «Технологія перукарських робіт», і має передувати іншим обов'язковим, нормативним, гуманітарним дисциплінам, таким як «Спецкомпозиція» та «Матеріалознавство», «Декоративна косметика та грим».

За результатами вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

- комплекс знань з теорії та практики даної дисципліни;
- принципи роботи зі штучним волоссям;
- основи виконання виробів із волосся різної складності та створення гармонійної композиції.

Уміти:

- застосовувати на практиці отримані в ході вивчення дисципліни знання;
- виконати функціональний й технологічно вдосконалений постижерний виріб, основні об'єми й форми якого мають співрозмірність;
- виконати модель постижу, що гарно і естетично виглядає, та відповідає всім законам композиції;
- репрезентувати творчі здібності, набуті професійні знання, отримані при виконанні конкретної творчої роботи;
- логічно та компетентно викладати свої думки клієнтам.

Шкала оцінювання навчальних досягнень: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
100-90	A	відмінно	зараховано
89-82	B	дуже добре	
82-75	C	добре	
74-65	D	задовільно	
64-50	E	достатньо	
49-35	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано
35-0	X	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Тематичний план з предмету
“Постиж”
***Спеціальність**: “Дизайн”*
(денна форма навчання, на основі повної загальної середньої освіти)

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*			
		Всього	*Теорет. заняття*	*Лабор. заняття*	*Самост. роботи*
	1 семестр – залік	**64**	**20**	**10**	**34**
	Змістовний модуль 1.				
1.	Історія постижерної справи	2	2	-	
2.	Інструменти та матеріали	2	2	-	
3.	Натуральне волосся. Обробка натурального волосся	6	2	-	2
4.	Штучне волосся. Обробка штучного волосся	6	2	-	2
5.	Обробка матеріалів. Фарбування матеріалів	4	2	-	2
6.	Види тресування та тамбуровки волосся ручними та механічними способами	6	2	-	2
7.	Тресування волосся в один та два оберти	12	2	2	8
8.	Тамбуровка волосся гачком та голкою	11	2	2	4
9.	.Виготовлення «Крепе».	10	2	2	2
10.	Виготовлення штучних вій, методом тамбуровки та тресування.	9		2	6
11.	Виготовлення прикрас за призначенням	3	2		6
	Модульний контроль	2		2	
	2 семестр – залік	**56**		**38**	**18**
	Змістовний модуль 2.				
12.	Конкурсні прикраси на лаковій основі.	8	-	4	4
13.	Виготовлення плетіння на клейовій основі	5	-	4	2
14.	Клейові прикраси на склі	4	-	8	3
15.	Клейові прикраси на об’ємних формах	4	-	6	3
16.	Виготовлення дрібних прикрас	4	-	6	3
17.	Виготовлення каркасних прикрас	7	-	8	3
	Модульний контроль	2	-	2	
	3 семестр – іспит	**60**	**10**	**20**	**30**
	Змістовний модуль 3.				
18.	Виготовлення шиньйонів	15	2	5	8
19.	Виготовлення накладки	7	1	2	4
20.	Виготовлення брів, вус, борід	21	3	6	12
21.	Виготовлення перук	9	2	3	4
22.	Догляд за постижерними виробами	6	2	2	2
	Модульний контроль	2		2	
	Всього:	**180**	**30**	**68**	**82**

Тематичний план з предмету
“Постиж”
***Спеціальність**: “Дизайн”*
(денна форма навчання, на основі базової загальної середньої освіти)

№ з/п	*Назва теми*	*Кількість годин*			
		Всього	*Теорет. заняття*	*Лабор. заняття*	*Самост. роботи*
	1 семестр – залік	**64**	**20**	**10**	**34**
	Змістовний модуль 1.				
1.	Історія постижерної справи	2	2	-	
2.	Інструменти та матеріали	2	2	-	
3.	Натуральне волосся. Обробка натурального волосся	4	2	-	2
4.	Штучне волосся. Обробка штучного волосся	4	2	-	2
5.	Обробка матеріалів. Фарбування матеріалів	4	2	-	2
6.	Види тресування та тамбуровки волосся ручними та механічними способами	4	2	-	2
7.	Тресування волосся в один та два оберти	12	2	2	8
8.	Тамбуровка волосся гачком та голкою	8	2	2	4
9.	.Виготовлення «Крепе».	6	2	2	2
10.	Виготовлення штучних вій, методом тамбуровки та тресування.	8		2	6
11.	Виготовлення прикрас за призначенням	8	2		6
	Модульний контроль	2		2	
	2 семестр – залік	**56**		**38**	**18**
	Змістовний модуль 2.				
12.	Конкурсні прикраси на лаковій основі.	8	-	4	4
13.	Виготовлення плетіння на клейовій основі	6	-	4	2
14.	Клейові прикраси на склі	11	-	8	3
15.	Клейові прикраси на об’ємних формах	9	-	6	3
16.	Виготовлення дрібних прикрас	9	-	6	3
17.	Виготовлення каркасних прикрас	11	-	8	3
	Модульний контроль	2	-	2	
	3 семестр – іспит	**60**	**10**	**20**	**30**
	Змістовний модуль 3.				
18.	Виготовлення шиньйонів	15	2	5	8
19.	Виготовлення накладки	7	1	2	4
20.	Виготовлення брів, вус, борід	21	3	6	12
21.	Виготовлення перук	9	2	3	4
22.	Догляд за постижерними виробами	6	2	2	2
	Модульний контроль	2		2	
	Всього:	**180**	**30**	**68**	**82**

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Історія постижерної справи

Суть понять «постижерна справа», «постиж». Історія та етимологія даних понять. Постижерна справа як наука та практика. Види постижерних виробів та сфера їх використання. Суб'єктивні та об'єктивні умови, необхідні для створення постижерного виробу.

Завдання для самостійної роботи: проаналізувати розвиток постижерної справи та її актуальність на данний час.

Питання до семінару:

1. Який звичай існував у Давньому Египті?
2. Дати характеристику алонжевій перучі?
3. Які причини підштовхували людину до використання постижерних виробів?
4. Які вимоги ставляться до майстра,щоб задовольнити потреби клієнтів при використанні постижерних виробів?

Використані джерела та література:

1. Віщенко О. В. Використання інтерактивних технологій в процесі викладання художньо-професійних дисциплін (на прикладі «Композиції зачіски»). *Вісн. Закарпат. акад. мистецтв*. 2017. № 8. С. 116–119.
2. Віщенко О. В. Особливості експериментальної роботи з формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів образу. *Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2019. № 1 (324). С. 158–168.
3. Ідак Ю. В., Клименюк Т. М., Лясковський О. Й. Основи об'ємно-просторової композиції навч. посібник. Друге видання, доповнене. Львів. Видавництво Львівської політехніки, 2020. 212 с.

Тема 2. Інструменти та матеріали

Види інструментів для постижа. Види основ та матеріалів для постижа. Позитивні та негативні сторони кожного матеріалу. Сфери їх застосування. Останнім часом велике розповсюдження у постижерному справі отримали. Види сировини для виготовлення постижерних виробів.

Завдання для самостійної роботи: накреслити трес-банк та карду і зробити нумерне позначення та розписати за, що вони відповідають.

Питання до семінару:

1. Які існують дрібні інструменти для постижу?
2. Що таке тюль?
3. Для чого використовують трнес-банк?
4. Матеріали,що використовуються в постижі?
5. Карда, як інструмент?

Використані джерела та література:

1. Абраамян А. А., Гаракян Н. С., Ніколаєва Т. В. Визначення принципів біонічного формоутворення в проектуванні сучасних колекцій одягу. *Вісник Київського національного Університету технологій та дизайну*. Серія Технічні науки. 2015. № 3 (86). С. 240–246.
2. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ: Наука, 2003. 261 с.

3. Бражнік О. Стилізація та образність у візуальному мистецтві. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. 2010. №3. С. 113–118.

Тема 3. Натуральне волосся. Обробка натурального волосся

Натуральне волосся. Види вилосся. Класифкація волосся. Расові відмінності людського волосся. Монголоїдна (азіатська) етнічна група. Європоїдна (європейська) група. Негроїдна (негритянська) група. Відтінки кольору волосся. Залежність кольору від присутностімеланіну.

Завдання для самостійної роботи: доповідь на тему: «Натуральне волосся та його види».

Питання до семінару:

1. Перелічити 6 основних відтінків волосся.
2. Від чого залежить фарбування волосся?
3. Якими властивостями володіє волосся?
4. Дати стислу характеристику натуральному волоссю.

Використані джерела та література:

1. Васильєв А. О. Перукарське мистецтво. Київ: Грамота, 2010. 231 с.
2. Горбатюк Н. А., Зінченко О. І., Откидач Г. І. Основи перукарської справи, підручник для здобувачів проф. (проф.-тех.) освіти. Київ: Грамота, 2020. 256 с.
3. Горбатюк Н. А. Основи перукарської справи. Київ: Грамота, 2005. 576 с.
4. Горбатюк Н. А. Історія перукарського мистецтва. Київ: Грамота, 2005. 324 с.

Тема 4. Штучне волосся. Обробка штучного волосся

Ічторія створення штучних волокон. Технологія створення штучних волокон. Матеріал створення штучних волокон. Сутність поняття «хімічні волокна». Характеристика та сфера використаня різних видів штучних волокон.

Завдання для самостійної роботи: навчитись працювати та визначати штучне волосся.

Питання до семінару:

1. Як треба сортувати волосся?
2. Розчісування волосся
3. Які існують види штучного волосся?
4. Як позбавляють волосся від жирових забруднень?
5. Фарбування волосся після знежирення?

Використані джерела та література:

1. Лубянська С. П. Дизайн зачіски: навч. посіб. для професійної підготовки студентів у вищих навч. закладах мистецького профілю. Київ: Кондор, 2018. 216 с.
2. Мірошніченко С. А. Дорогоцінна енциклопедія перукарського мистецтва. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 272 с.
3. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навчальний посібник. Київ: Арістей, 2008. 340 с.
4. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2008. 216 с.

Тема 5. Обробка матеріалів. Фарбування матеріалів

Матеріали для створення постижерних виробів. Способи обробки різних матеріалів. Способи та методи догляду за виробами з різних матеріалів: природнього та штучного походження. Підбір барвників для отримання певного кольору волосся, кількість барвника, % від маси, температура.

Завдання для самостійної роботи: проаналізувати дезинфекцію та фарбування матеріалів. Які можуть виникнути труднощі?

Питання до семінару:

1. Як обробляти монтюр перуки?
2. Яким кольором треба пофарбувати тісьму та газ-сито?
3. Якою водою треба мити монтюр перуки?
4. Як треба чистити синтетичний монтюр?
5. Як треба чистити монтюр з бавовни?

Використані джерела та література:

1. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа. Харків: Фоліо, 2009. 352 с.
2. Дмитренко І. Сам собі перукар. Київ: Джерела М, 2004. 288 с.
3. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
4. Борщ І. П. Формування умінь комп'ютерного моделювання у майбутніх фахівців-дизайнерів зачіски та макіяжу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2011. 23 с.

Тема 6. Види тресування та тамбуровки волосся ручними та механічними способами

Способи закріплення волосся на основі. Метод тресування та пришивання готового тресу до монтюру. Метод тамбуровки. Застосування різних методів. Види тресування волосся.

Завдання для самостійної роботи: виконати трес в один оберт.

Питання до семінару:

1. Замалювати схему тресу в один оберт.
2. Замалювати схему тресу в два оберти.
3. Перелічити матеріали, які потрібні для тресування.
4. Для чого при тресуванні нам потрібен трес-банк?

Використані джерела та література:

1. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2008. 216 с.
2. Федорова Є. В. Видовищна зачіска як частина сучасного іміджу. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр.* Харків: ХДАДМ, 2016. № 6. С. 42–49.
3. Хрома Г. І. Історичні витоки сучасних фестивалів. *Матеріали до Українського мистецтвознавства : зб. наук. пр.* Київ: 2003. Вип. 2. С. 349–354.
4. Шевченко І. В. Історія костюма та зачіски. Київ, 2011.

Тема 7. Тресування волосся в один та два оберти

Технологія тресування в один оберт. Технологія тресування в два оберти. Етапи виготовлення треса.

Завдання для самостійної роботи: виконати трес в один оберт.

Питання до семінару:

1. Тонкощі роботи з волоссям?
2. Які можуть виникнути складності з плетінням тресу?

Використані джерела та література:

1. Ліпартія І. В. Основи історії моди та зачіски. Київ, 2013.
2. Лубянська С. П. Дизайн зачіски: навч. посіб. для професійної підготовки студентів у вищих навч. закладах мистецького профілю. Київ: Кондор, 2018. 216 с.
3. Мірошніченко С. А. Дорогоцінна енциклопедія перукарського мистецтва. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 272 с.
4. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навчальний посібник. Київ: Арістей, 2008. 340 с.

Тема 8. Тамбуровка гачком

Тамбуровка волосся одинарним вузлом. Технологія тамбуровки волосся одинарним вузлом.

Завдання для самостійної роботи:

Тамбурування бороди та вусів.

Питання до семінару:

1. Що таке тамбуровка?
2. Які види тамбурування бувають?
3. Відмінності тамбуровки волосся в один вузол і в два?

Використані джерела та література:

1. Кулішкова О. Н. Технологія і обладнання перукарських робіт. Київ: Будівельник, 2012. 341 с.
2. Основи формоутворення: навч. посібник / за ред. С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін. Харківський Національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. 124 с.
3. Ременєва Т. В., Колосніченко М.В. Застосування еко-концепцій у декоруванні принтами сучасних дизайн-продуктів. *Індустрія моди*. 2023. №4. С. 45–52. DOI: https://doi.org/10.30857/2706-5898.2023.4.2

Тема 9. Виготовлення «Крепе»

Поняття «крепе». Технологія виготовлення крепе. Сфера та способи застосування: шиття бороди, вусів, бакенбард, негритянських перук, зачіски. Матеріал для виготовлення крепе.

Завдання для самостійної роботи:

Виготовлення (крепе).

Питання до семінару:

1. Що таке крепе?
2. Для чого використовують крепе?
3. Які інструменти та матеріали потрібні для крепе?
4. Скільки прийомів існують для виготовлення крепе?

Використані джерела та література:

1. Кулішкова О. Н. Технологія і обладнання перукарських робіт. Київ: Будівельник, 2012. 341 с.
2. Основи формоутворення: навч. посібник / за ред. С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін. Харківський Національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. 124 с.
3. Ременєва Т. В., Колосніченко М.В. Застосування еко-концепцій у декоруванні принтами сучасних дизайн-продуктів. *Індустрія моди*. 2023. №4. С. 45–52. DOI: https://doi.org/10.30857/2706-5898.2023.4.2

Тема 10. Виготовлення штучних вій.

Фізіологія та функції вій. Виготовлення штучних вії: довжина, форма, об'єм тощо. Технологія виготовлення вій. Моделювання вій: фарбування та укорочування. Сфера використання штучних вій.

Завдання для самостійної роботи: виготовлення штучних вій.

Питання до семінару:

1. Технологія виконання штучних вій?
2. Яке волосся використовується?
3. Що таке штучні вії?
4. Замалювати схему.

Використані джерела та література:

1. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2008. 216 с.
2. Федорова Є. В. Видовищна зачіска як частина сучасного іміджу. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр.* Харків: ХДАДМ, 2016. № 6. С. 42–49.
3. Хрома Г. І. Історичні витоки сучасних фестивалів. *Матеріали до Українського мистецтвознавства : зб. наук. пр.* Київ: 2003. Вип. 2. С. 349–354.
4. Шевченко І. В. Історія костюма та зачіски. Київ, 2011.

Тема 11. Виготовлення прикрас за призначенням

Технологія виготовлення прикрас з постижерних виробів. Сфера використання прикрас з постижерних виробів.

Завдання для самостійної роботи: виготовлення прикраси з волосся.

Питання до семінару:

1. Дати характеристику прикрасам.
2. Які вони бувають за кольором, розміром та призначенням?
3. Для чого використовують прикраси?
4. Перелічити інструменти та матеріали для виготовлення прикрас.

Використані джерела та література:

1. Лубянська С. П. Дизайн зачіски: навч. посіб. для професійної підготовки студентів у вищих навч. закладах мистецького профілю. Київ: Кондор, 2018. 216 с.
2. Мірошніченко С. А. Дорогоцінна енциклопедія перукарського мистецтва. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 272 с.

3. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навчальний посібник. Київ: Арістей, 2008. 340 с.
4. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2008. 216 с.

Тема 12. Конкурсні прикраси на лаковій основі

Лабораторна робота

Розробити та виконати конкурсну прикрасу на лаковій основі

Тема 13. Виготовлення плетіння на клейовій основі

Лабораторна робота

Розробити та виконати постиж на основі плетіння

Тема 14. Клейові прикраси на склі

Лабораторна робота

Розробити та виконати прикрасу

Тема 15. Клейові прикраси на об’ємних формах

Лабораторна робота

Розробити та виконати об’ємну прикрасу

Тема 16. Виготовлення дрібних прикрас

Лабораторна робота

Розробити та виконати прикрасу у зачіску

Тема 17. Виготовлення аксесуарів для образу

Лабораторна робота

Розробити та виконати будь-який аксесуар на вільну тематику

Тема 18. Виготовлення шиньйонів

Технологія виготовлення шиньйонів. Підбір шиньйона за кольором. Різновиди шиньойонів. Типи шиньйонів. Характеристика та спосіб виготовлення шиньойона на монтюрі.

Завдання для самостійної роботи: виготовлення шиньйону.

Питання до семінару:

1. Яке волосся використовується для шиньйону?
2. Дати визначення шиньйонам?
3. Які методи використовують для виготовлення?
4. Скласти схему виконання шиньйону.
5. Яке волосся використовується?

Використані джерела та література:

1. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа. Харків: Фоліо, 2009. 352 с.
2. Дмитренко І. Сам собі перукар. Київ: Джерела М, 2004. 288 с.
3. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
4. Борщ І. П. Формування умінь комп’ютерного моделювання у майбутніх фахівців-дизайнерів зачіски та макіяжу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2011. 23 с.

Тема 19. Виготовлення накладки

Накладка з волосся. Характеристика чоловічої накладки. Типи накладок. Способи виготовлення накладок. Матеріали для виготовлення накладок.

Завдання для самостійної роботи: розробити схему виготовлення накладки.

Питання до семінару:

1. Скільки єтапів складає виготовлення накладки?
2. З якої частини починають тамбуровку накладки?
3. Які інструменти та матеріали використовують?
4. В якому вигляді використовують стрижку накладки?
5. Які матеріали використовують для носіння наклвдки на голові?

Використані джерела та література:

1. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа. Харків: Фоліо, 2009. 352 с.
2. Дмитренко І. Сам собі перукар. Київ: Джерела М, 2004. 288 с.
3. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
4. Борщ І. П. Формування умінь комп'ютерного моделювання у майбутніх фахівців-дизайнерів зачіски та макіяжу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2011. 23 с.

Теми 20. Виготовлення вус, бороди, брів

Технологія виготовлення вус. Основа та матеріали для виготовлення. Інструманти виготовлення штучних вусів.

Технологія виготовлення бороди. Основа та матеріали для виготовлення. Інструманти виготовлення штучної бороди.

Технологія виготовлення брів. Основа та матеріали для виготовлення. Інструманти виготовлення штучних брів.

Завдання для самостійної роботи: виготовлення бороди та вусів.

Питання до семінару:

1. У який спосіб виготовляють бороду та вуса?
2. Який підручний інструмент використовують?
3. У який метод завивають бороду та вуси?
4. Заключні роботи для оформлення бороди та вусів.

Використані джерела та література:

1. Васильєв А. О. Перукарське мистецтво. Київ: Грамота, 2010. 231 с.
2. Горбатюк Н. А., Зінченко О. І., Откидач Г. І. Основи перукарської справи, підручник для здобувачів проф. (проф.-тех.) освіти. Київ: Грамота, 2020. 256 с.
3. Горбатюк Н. А. Основи перукарської справи. Київ: Грамота, 2005. 576 с.
4. Горбатюк Н. А. Історія перукарського мистецтва. Київ: Грамота, 2005. 324 с.

Тема 21. Виготовлення перук

Особливості виготовлення жіночих перук. Підготовка до виготовлення. Створення основи. Підбір матеріалів. Технологія виготовлення перуки.

Завдання для самостійної роботи: скласти схему виготовлення перуки.

Питання до семінару:

1. Як треба знімати мірки з голови замовника?
2. Що потрібно мати для виготовлення проділів?
3. Як волосся потрібно тамбурувати і що для цього потрібно?

4. Перелічити інструменти та матеріали для виготовлення перуки
5. За допомогою чого роблять перуки?

Використані джерела та література:

1. Абраамян А. А., Гаракян Н. С., Ніколаєва Т. В. Визначення принципів біонічного формоутворення в проектуванні сучасних колекцій одягу. *Вісник Київського національного Університету технологій та дизайну*. Серія Технічні науки. 2015. № 3 (86). С. 240–246.
2. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ: Наука, 2003. 261 с.
3. Бражнік О. Стилізація та образність у візуальному мистецтві. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. 2010. №3. С. 113–118.

Тема 22. Догляд за постижерними виробами

Методи та способи догляду за постижерними виробами. Особливості догляду за кожним видом виробів.

Завдання для самостійної роботи: підготувати доповідь на тему: «Догляд за постижерними виробами із штучного та натурального волосся».

Питання до семінару:

1. У якій послідовності відбувається розчісування постижерного виробу?
2. Яці цілі переслідують під час миття та чищення постижерного виробу?
3. Як відбувається чищення виробу?
4. Основні правила фарбування постижерного виробу?
5. Стрижка постижерного виробу.
6. Які матеріали та інструменти використовуються для укладання виробу?

Використані джерела та література:

1. Віщенко О. В. Використання інтерактивних технологій в процесі викладання художньо-професійних дисциплін (на прикладі «Композиції зачіски»). *Вісн. Закарпат. акад. мистецтв*. 2017. № 8. С. 116–119.
2. Віщенко О. В. Особливості експериментальної роботи з формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів образу. *Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2019. № 1 (324). С. 158–168.
3. Ідак Ю. В., Клименюк Т. М., Лясковський О. Й. Основи об’ємно-просторової композиції навч. посібник. Друге видання, доповнене. Львів. Видавництво Львівської політехніки, 2020. 212 с.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Абраамян А. А., Гаракян Н. С., Ніколаєва Т. В. Визначення принципів біонічного формоутворення в проектуванні сучасних колекцій одягу. *Вісник Київського національного Університету технологій та дизайну*. Серія Технічні науки. 2015. № 3 (86). С. 240–246.
2. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ: Наука, 2003. 261 с.
3. Бражнік О. Стилізація та образність у візуальному мистецтві. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*. 2010. №3. С. 113–118.
4. Васильєв А. О. Перукарське мистецтво. Київ: Грамота, 2010. 231 с.
5. Горбатюк Н. А., Зінченко О. І., Откидач Г. І. Основи перукарської справи, підручник для здобувачів проф. (проф.-тех.) освіти. Київ: Грамота, 2020. 256 с.
6. Горбатюк Н. А. Основи перукарської справи. Київ: Грамота, 2005. 576 с.
7. Горбатюк Н. А. Історія перукарського мистецтва. Київ: Грамота, 2005. 324 с.
8. Гутиря Л. Г. Сучасна перукарська справа. Харків: Фоліо, 2009. 352 с.
9. Дмитренко І. Сам собі перукар. Київ: Джерела М, 2004. 288 с.
10. Бакіко І. В. Перукарське мистецтво. Київ: Кондор, 2017.
11. Борщ І. П. Формування умінь комп'ютерного моделювання у майбутніх фахівців-дизайнерів зачіски та макіяжу: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2011. 23 с.
12. Кубрак О. О. Перукарське мистецтво: теорія та практика. Харків, 2020. 216 с.
13. Ліпартія І. В. Основи історії моди та зачіски. Київ, 2013.
14. Лубянська С. П. Дизайн зачіски: навч. посіб. для професійної підготовки студентів у вищих навч. закладах мистецького профілю. Київ: Кондор, 2018. 216 с.
15. Мірошніченко С. А. Дорогоцінна енциклопедія перукарського мистецтва. Донецьк: ТОВ ВКФ «БАО», 2007. 272 с.
16. Ніколаєва Т. В. Тектоніка формоутворення костюма: навчальний посібник. Київ: Арістей, 2008. 340 с.
17. Пасічний А. М. Образотворче мистецтво. Словник довідник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2008. 216 с.
18. Федорова Є. В. Видовищна зачіска як частина сучасного іміджу. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв: зб. наук. пр.* Харків: ХДАДМ, 2016. № 6. С. 42–49.
19. Хрома Г. І. Історичні витоки сучасних фестивалів. *Матеріали до Українського мистецтвознавства : зб. наук. пр.* Київ: 2003. Вип. 2. С. 349–354.
20. Шевченко І. В. Історія костюма та зачіски. Київ, 2011.

Додаткова література

1. Віщенко О. В. Використання інтерактивних технологій в процесі викладання художньо-професійних дисциплін (на прикладі «Композиції зачіски»). *Вісн. Закарпат. акад. мистецтв*. 2017. № 8. С. 116–119.

2. Віщенко О. В. Особливості експериментальної роботи з формування художньо-образного мислення майбутніх модельєрів-перукарів образу. *Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2019. № 1 (324). С. 158–168.
3. Ідак Ю. В., Клименюк Т. М., Лясковський О. Й. Основи об'ємно-просторової композиції навч. посібник. Друге видання, доповнене. Львів. Видавництво Львівської політехніки, 2020. 212 с.
4. Кулішкова О. Н. Технологія і обладнання перукарських робіт. Київ: Будівельник, 2012. 341 с.
5. Основи формоутворення: навч. посібник / за ред. С. В. Вергунов, Н. С. Вергунова, Л. А. Звенігородський та ін. Харківський Національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2021. 124 с.
6. Ременєва Т. В., Колосніченко М.В. Застосування еко-концепцій у декоруванні принтами сучасних дизайн-продуктів. *Індустрія моди*. 2023. №4. С. 45–52.
7. Baker R. Wig Making and Styling: A Complete Guide for Theatre & Film – Focal Press, 2014.
8. Corson R. Fashions in Hair: The First Five Thousand Years – Peter Owen Publishers, 2005.
9. Conway J. Period Hairstyles for Studio, Stage & Screen. Routledge, 2019.
10. Hargreaves N. The Art of Wig Making. London, 2018.

Електронні інформаційні ресурси

1. Брудна голова і неслухняний чубчик: модні зачіски сезону 2020 року. URL: https://www. obozrevatel.com/ukr/lady/fashion/brudna-golova-i-nesluhnyanij-chubchik-modni-zachiski-sezonu-2020.htm
2. Книжкова палата України імені Івана Федорова – http://www.ukrbook.net
3. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника – http://www.library.lviv.ua/
4. Модні весільні зачіски для нареченої в 2019-2020 році. URL: https://ukr.media/fashion/399547/
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, електронні фахові видання – www.nbuv.gov.ua
6. Національна історична бібліотека України – http://www.dibu.kiev.ua/
7. Національна парламентська бібліотека України – http://www.nplu.org/
8. Харківська державна наукова бібіліотека України імені В. Короленка – http://korolenko.kharkov.com/
9. Наукова бібліотека ім. В. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка – http://lib-gw.univ.kiev.ua/
10. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка – http://library.lnu.edu.ua/bibl/

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Питання до підсумкового контролю
З ДИСЦИПЛІНИ
«Постиж»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»

Київ-2024

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Виникнення постижерної справи.
2. Характеристика термінів «постиж», «постижер».
3. Характеристика інструментів для виготовлення постижерних виробів.
4. Характеристика форми для виготовлення постижерних виробів.
5. Особливості натурального волосся.
6. Способи обробки натурального волосся.
7. Характеристика волосся трьох основних расових груп.
8. Процес сортування натурального волосся.
9. Процес закатування голівок та дезінфекції волосся.
10. Характеристика штучного волосся.
11. Основні групи штучного волосся.
12. Способи обробки штучного волосся.
13. Основні та допоміжні матеріали для виготовлення перук, шиньйонів, кіс, накладок.
14. Підготовчі роботи перед тресуванням.
15. Способи та технологія тресування волосся.
16. Процес тамбуровки волосся.
17. Технологія виконання тамбуровки волосся.
18. Технологія виконання крепе. Використання крепе у постижерних виробах.
19. Технологія виготовлення вій методом тамбуровки та тресування.
20. Характеристика «постижерні прикраси».
21. Технологія виготовлення конкурсних прикрас за міжнародними правилами.
22. Технологія виготовлення плетіння на клейовій основі.
23. Технологія виконання клейових прикрас на склі.
24. Технологія виконання прикрас на тюлевій основі.
25. Характеристика крепіруваних виробів.
26. Застосування крепіруваних виробів.
27. Технологія виконання крепіруваних виробів.
28. Особливості виготовлення дрібних прикрас та декоративного доповнення.
29. Особливості виготовлення каркасних прикрас.
30. Технологія виготовлення шиньйонів.
31. Особливості виготовлення перуки.
32. Зняття мірок з голови для виготовлення перуки.
33. Особливості виготовлення накладки.
34. Особливості виготовлення тупею.
35. Технологія виготовлення вус, борід та брів.
36. Основні правила при роботі з виробами із волосся.
37. Особливості розчісування постижерних виробів.
38. Особливості миття і чищення постижерних виробів.
39. Особливості стрижки перук та шиньйонів.
40. Способи укладання перук та шиньйонів.
41. Технологія виконання хімічного завивання перуки.
42. Особливості фарбування перук.

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Модульна контрольна робота
З ДИСЦИПЛІНИ
«Постиж»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»

Київ-2024

Модульний контроль 1 (перший семестр)

1. Волосся розчісують на:
   1) тресбанк
   2) карді
   3) веретині
2. Для тамбурування волосся потрібен:
   1) гачок
   2) пензлик
   3) ніж
3. Тресбанк заправляють:
   1) дротом
   2) нитками
   3) волоссям
4. Способи закріплення волосся:
   1) тресування, в’язання;
   2) тамбурування, плетіння;
   3) тресування, тамбурування
5. Волосся різної довжини та кольору розчісують на…
   1) тресбанку;
   2) карді
   3) столі
6. Безпосереднє закріплення стриженого волосся на основі виробу називається
   1) тамбурування
   2) тресування
   3) зв’язування

Модульний контроль 2 (другий семестр)

1. Основа перуки називається:
   1) шапочка
   2) монтюр
   3) накладка
2. Гачок використовують при:
   1) тресуванні
   2) тамбуруванні
   3) в’язанні
3. Дезінфекцію волосся при виготовленні постижу проводять:
   1) тільки для натурального волосся
   2) тільки для штучного волосся
   3) для натурального та штучного волосся
4. Тасьма в париці використовується для:
   1) покращення виду виробу
   2) для посилення монтюру
   3) для поділення монтюру на частини
5. Що не рекомендовано робити під час розчісування перук?
   1) розчісувати перуку щіткою з металевими зубцями
   2) сильно тягнути волосся, бо монтюр перуки може пошкодитися
   3) розчісувати волосся в вологому вигляді
6. Як часто треба чистити перуку?

1) по мірі забруднення
2) раз в один – два дні
3) раз в два – чотири тижні

Модульний контроль 3 (третій семестр)

1. Яким інструментом не бажано користуватися під час підстриганнят перук?
   1) філірувальними ножицями
   2) електричною машинкою
   3) простими ножицями
2. Щоб не пошкодити синтетичну перуку який вид укладання можна порекомендувати?
   1) укладка феном
   2) укладка з застосуванням бігуді
   3) укладка щипцями
3. Для перуки з натурального волосся який вид укладки можна порекомендувати?
   1) холодна хвиля
   2) укладка з застосуванням бігуді
   3) укладка перуки щипцями
4. Чи рекомендовано фарбувати готову перуку з натуральним волосям?
   1) так
   2) ні
   3) іноді
5. Для плетіння афро зачісок зикористовують
   1) «поні»
   2) вініл олові волокна
   3) кінське волосся
6. До першого сорту відносять
   1) штучне волосся
   2) вичесане волосся
   3) зрізане натуральне волосся
7. Для чого використовують постижерний гачок?
   1) для тресування волосся
   2) для тамбуровки волосся
   3) для вишивання волося
8. З якого матеріалу виготовляють основу для перук?
   1) нейлону
   2) синтетики
   3) шовку

КИЇВСЬКА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ МИСТЕЦТВ

Конспект лекцій
З ДИСЦИПЛІНИ
«Постиж»

Спеціальність: 022 «Дизайн»
Напрям: 02 «Мистецтво»

Київ-2024

ТЕМА 1. Історія постижерної справи

Постижерна справа є гуманітарною наукою мистецтвознавства, що поєднує в собі історію, теорію та художні практики композиційно-творчого мистецтва та дизайну.

Термін «постиж» використовується спеціалістами і працівниками перукарського мистецтва та означає «ненатуральне» чи «неприродне волосся». У перекладі з німецької мови «пастиж» означає «підроблене волосся», а «пастижер» – майстер з виготовлення перук.

У перукарській теорії та практиці постижерна справа відокремлюється як самостійний вид робіт.

Уміння та навички виготовлення й використання виробів із відрізного чи штучного волосся потрібно кожному фахівцю перукарської справи.

Постижерну справу люди знали ще за багато років до нашої ери. Найбільш бурхливе зростання це мистецтво отримало в XVIII-XIX ст., коли мода на парики поширилася в більшості країн Європи. Постижерні вироби широко використовуються у вечірніх, конкурсних, весільних та фантазійних зачісках. З волосся можна творити цілу композицію різного напрямку та на різну тему.

При виконанні постижерних виробів, дизайнер має мати добре розвинену уяву. Творча уява передбачає створення образу, ситуації, ознаки, які не мають аналогів. Процес уяви може відбуватись як довільний, коли він спрямовується спеціальною метою створити образ певного об’єкта, можливої ситуації, уявити чи передбачити сценарій розвитку подій.

Здійснення довільної уяви у процесі пізнання зумовлене потребою свідомої регуляції побудови образу відповідно до завдання та характеру виконуваної діяльності. Довільне створення образів спостерігається переважно у творчій діяльності людини.

Постижерне виробництво: тресування, виготовлення прикрас, перук, шиньйонів, накладок. Прикраси клейові з волосся, постижерні доповнення до зачісок – забезпечують утілення найфантастичніших задумів модельєрів, досягненні несподіваних зорових ефектів, посилюють естетичність сприйняття зачісок як витворів мистецтва. У перукарській теорії та практиці постижерна справа виокремлюється як самостійний вид робіт. Уміння та навички виготовлення й використання виробів з волосся потрібні кожному перукарю – від початківця до досвідченого фахівця.

За останні роки обсяг виробництва постижерних виробів на замовлення населення в Україні значно виріс і це перетворилося на самостійний вид послуг. На сьогоднішній день постижерна справа є популярною і високо цінується. Щодня перукар не може обійтись без постижерного виробу при виконанні зачіски, тому що за допомогою цих виробів можна збільшити об’єм, зробити довшим волосся, доповнити зачіску прикрасами з волоссям чи плетінням. Віртуозні майстри створюють нові модні та яскраві образи. Результатом творчої праці стало багаторічне співробітництво компанії з кіностудіями, театрами, рекламними та модельними агентствами.

ТЕМА 2. Інструменти та матеріали

Веретено

Веретено призначене для виготовлення кіс. Воно складається:

1. зі струбцини, зі стійкою
2. нерухомої осі
3. корпусу з металевими кулями
4. спеціальної катушки.

За допомогою струбцинок веретено кріплять до робочого столу. У верхній частині стійки є різьбовий отвір, в якому укріплена нерухома вісь. На осі на двох шарикопідшипниках змонтовано корпус. Для більшої інерції при обертанні на корпус нагвинчуються чотири металеві кулі. У корпусі встановлена спеціальна котушка, на яку нам надівається тасьма.

Необхідну кількість тасьми для виготовлення коси попередньо змотують з котушки, протягують через отвір у корпусі і наскрізний отвір в осі. Корпус обертають вручну. При цьому відбувається скручування тасьми. Маса веретена 1,8 кг.

Форми

При виготовленні постижерних виробів застосовують різні форми. Вони бувають пінопластові, гумові, пробкові, дерев'яні та ін.

Для демонстрації перук, а також для їх оформлення зазвичай використовують пінопластові та різі нові форми.

Для виготовлення перук, накладок, шиньйонів та інших виробах частіше застосовують дерев'яні і рідше пробкові форми.

Дерев'яні форми роблять з м'якого сухого витриманого дерева (наприклад, липи).

Форма імітує голову людини. Найбільш поширені розміри форм 53-59 см.

Форми повинні бути виготовлені точно за розміром, гладко оструганні і не мати щілин. Від якості обробки великою мірою залежить правильна конфігурація виготовленої на ній перуки.

Карда

Інструмент для первинної обробки стриженого волосся, призначений як для розчісування сплутаного волосся, так і для змішування волосся різних відтінків (мелірування).

Карда є оббитою білою жерстю дощечкою розміром 10Х 20Х 2см з виступаючими вертикально сталевими зубами довжиною 5-6 см. Бувають карди й інших розмірів. Перетин зубів овальний, кінці їх сточені на конус. Відстань між зубами 3-5 мм.

Карду прикріплюють до постижерного столу спеціальними металевими струбцинами. Волосся розчісують шляхом протягування окремих пасм через гострі зуби карди. Одночасно карда є «основа», з якої беруть тонкі пасма волосся для плетіння тресу і тамбурування перуки гачком. При великому обсязі постижерних робіт застосовують карду більшого розміру з частими зубами, яку зазвичай прибивають до столу.

Тресбак

Основний пристрій для тресування волосся, призначене для плетіння тресу, який йде на виготовлення перук, шиньйонів та кіс.

Тресбанк складається з двох дерев’яних або металевих стійок довжиною 30-40 см, діаметром 3 см, і двох струбцинок, що кріплять їх стійки до столу. На одній із стійок знаходиться штир для закріплення нитки, а на інший – три отвори, в які вставляють кілки. Мінімальна відстань між стійками тресбанку при роботі – 60 см. Струбцинки треба прикріплювати до столу з відривом 60-100 см один від одного і вставляти у них стійки тресбанку. На лівій стійці є штир, а на правій – три кілки для намотування 2*9 ниток.

Щоб намотати нитки на кілки, слід вийняти їх із отворів стійки, потім, тримаючи кілок правою рукою, лівою туго намотати нитки за годинниковою стрілкою на кожен з них, після чого кілки знову вставити в певні отвори стійки. У ліву руку слід взяти кінці трьох ниток, протягнути їх до лівої стійці та закріпити на штирі. Повертаючи кілки вправо, рівномірно і туго натягнути всі нитки. Потім витягнути нижній кілочок з отвору стійки і на відстані 7-10 см від лівої стійки закріпити всі нитки потрійним вузлом. Після цього вставити кілок в отвір і підкрутити до рівномірного натягу всіх ниток. Для отримання міцного тресу рекомендується застосовувати капронові нитки.

Дрібні інструменти

Для виготовлення постижерних виробів необхідний набір різноманітних дрібних інструментів, що мають різне призначення. До цих інструментів належать:

- плоскогубці,
- кусачки,
- шпильки для кріплення монтюру до форми,
- легкий молоток,
- сантиметрова стрічка,
- ножиці,
- щітка,
- гребінець,
- наперсток звичайний,
- гачки для тамбурування волосся,
- м’який чорний олівець та ін.
- для кріплення форми застосовується шарнірний пристрій.

Із перерахованого дрібного інструменту слід звернути особливу увагу на спеціальні гачки для тамбурування волосся. Гачки за своїм розміром діляться на п’ять видів і відрізняються розмірами і борідки. Виготовляють гачки з тонкого сталевого дроту з гостро заточеним і ретельно від полірованим кінцем борідки. Гачок закріплюють у короткій дерев'яній ручці або металевій.

Для виготовлення перуків, шиньйонів, кіс, накладок потрібні найрізноманітніші основні та допоміжні матеріали:

- тюль,
- тасьма,
- барвники,
- клей,
- антистатичні препарати та багато іншого.

Незважаючи на те, що в даний час велике поширення при виготовленні постижерних виробів отримали матеріали синтетичного походження, натуральні матеріали (бавовняні тюль, тасьма та ін.) все ще широко використовують

постижерні підприємства. Тому нижче будуть розглянуті матеріали не тільки найсучасніші, а й ті, які в силу необхідності і спеціальних вимог до теперішнього часу все ще використовуються.

Тюль – застосовують для виготовлення основи перуки (монтюра), до якого прикріплюють волосся. Тюль для перуків є гладкою сітчасту тканину, виготовлену з бавовняної крученої пряжі. Число осередків – 30-47 на 1 см 2.

Тасьма – використовують для окантування монтюру (відповідно до даних розмірів перуки). При побудові монтюру тюль кріплять до тасьми, що сприяє збереженню форми та надає стійку жорсткість монтюру. Тасьма – це щільна стрічка, що мало розтягується, шириною 12-14 мм. з бавовняної пряжі.

Газ-сито – нашивають на тім'яну частину монтюру перуки на місці проділу. Газ-сито є тканиною з дрібними квадратними отворами; виробляється з суворої крученої пряжі та натурального шовку. Нитки використовують для виготовлення монтюрів звичайні бавовнянопаперові швейні № 40, 50, 60. Нитки підбирають у тон волосся перуки.

Барвники – призначені для фарбування натурального та штучного волосся, а також тюля, стрічки та газ-ситу. Необхідний набір барвників,що дозволяють пофарбувати матеріали у всі необхідні кольори. Практично повну гаму натуральних кольорів від чорного до русого можна отримати, користуючись комбінаціями з трьох прямих водорозчинних барвників, що випускаються вітчизняною промисловістю. Желатин необхідний при побудові монтюру перуки. Тюль після фарбування просочують клеючим складом і потім сушать. Для просочення використовують фото- або харчовий желатин відповідної концентрації. У просочувальний розчин перед роботою додають дворомовокислий амоній, який робить желатин нерозчинним. Крім желатину для надання тюлю жорсткості застосовують латексну емульсію, яку розводять у воді до необхідної концентрації.

Антистатичний препарат ОС-20 призначений для обробки штучного волосся; перешкоджає накопиченню статичної електрики на волоссі при розчісуванні їх після остаточного формування зачіски. Препарат являє собою жовту мазеподібну масу,добре розчинну у теплій воді. Обробка волосся водним розчином препарату слабкої концентрації передбачається як заключна операція після фарбування та промивання. Останнім часом велике розповсюдження у постижерному справі отримали спеціальні жорсткі та еластичні тканини, що представляють у своїй основі сітку. Ці тканини сприяють кращому повітрообміну між шкірою голови і навколишнім середовищем дій. Всі вони мають синтетичне походження, зносостійкість,не піддаються гниття і довго зберігають первісний вигляд.

Крім того, синтетичні тканини володіють дуже важливим властивістю – не сідають після миття перуки. Основною сировиною для виготовлення спеціальних сіток з різним розміром осередків, а також тасьми є нейлон.

ТЕМА.3. Натуральне волосся. Обробка натурального волосся

Основною сировиною для виготовлення постижерних виробів є натуральне волосся людини, тварин (наприклад верблюжа шерсть і др.), а також штучне волосся.

Натуральне і штучне волосся класифікують за двома ознаками: походження та хімічного складу.

Людське волосся належить до типу натуральних волокон, класу природних високомолекулярних сполук, групу білків, підгрупі кератину, роду тваринного походження.

При розгляді волосся з точки зору сировини для виготовлення постижерних виробів необхідно виділити волосся трьох основних расових груп.

Монголоїдна (азіатська) етнічна група. Для монголоїдів характерні товсті, іноді злегка кучеряве волосся.

Європоїдна (європейська) група. Європоїди мають тонке кучеряве або локоноподібне волосся.

Негроїдна (негритянська) група. Негроїди відрізняються дуже густим кучерявим чорним волоссям.

Розрізняють кілька десятків відтінків кольору волосся, серед яких шість основних: чорний, коричневий, рудий, блондин, попелястий і сивий.

Фарба для волосся залежить від присутності у них пігменту, яка називається меланіном, та кількості пухирців повітря. Меланін не розчиняється у воді, але досить добре розчиняється в лугах і концентрованих кислотах. Пігмент міститься в кірковому шарі волосся у двох станах: розсіяному та зернистому. Розсіяний пігмент забарвлює волосся від жовтого до коричневого кольору; зернистий – від рудого бурого до густо-чорного. Колір волосся значною мірою залежить від взаємного співвідношення двох перелічених видів пігменту у складі волосся. З часом колір волосся змінюється: він може стати темним або світлішим і сивим, причому освітлення пов'язано зі збільшенням у волоссі бульбашок повітря та зменшенням меланіну.

Довжина волосся залежить від багатьох факторів, у тому числі і від етнічної особливості людини. Так, у монголоїдів волосся довші, ніж у європоїдів, а у негроїдів волосся коротке. Встановлено, що волосся на голові відростає на 1,5-2 см в місяць.

Потрібність життя волосся на різних частинах тіла неоднакова.

Оскільки довжина волосся на голові у жінок не перевищує 1,5 м, можна судити, що максимальна тривалість життя волосся становить близько 10 років. Товщина волосся залежить як від віку, так і від індивідуальних особливостей людини. У новонароджених товщина волосся коливається від 20 до 40 мкм (1 мкм = 0,001 мм), у дорослого – від 70 до 100 мкм, у старого – від 50 до 70 мкм. Волосся блондинів тонше, ніж волосся брюнетів. Кількість волосся на голові у різних людей так само неоднаково. Зазвичай воно коливається від 30 до 150 тис. Волосяний по дах голови у брюнетів обмежується приблизно 100 тис. волосся, у блондинів їх значно більше. Поглиблюючись у шкіру під деяким кутом, волосся укладається в поздовжні ряди (пасма), що йдуть рівномірно від верхівки. При виготовленні перук такий напрямок волосся необхідно зберегти. Тоді виріб виглядатиме дуже природно.

Натуральне волосся – дуже гігроскопічний волокнистий матеріал. Тому маса волосся швидко змінюється, що ускладнює його приймання і здачу. Якщо волосся перенести з одного приміщення в інше, де повітря вологіше, то через деякий час воно вбирає в себе частину вологи з повітря та маса його збільшиться. Якщо волосся повернути в колишнє приміщення з меншою вологістю повітря, то через деякий час частина вологи знову перейде у повітря і маса волосся зменшиться. Таким чином, волосся здатне не тільки вбирати вологу, але і віддавати її в навколишнє середовище.

Отже, кількість вологи у волоссі і його маса непостійні і залежать від умов навколишнього середовища. За різних атмосферних умов вологість волосся може змінюватися, тому введено поняття нормальна вологість (вона дорівнює 12%).

Волосся, маючи цю вологість, перебуваючи при кімнатній температурі (+ 20° С) і відносній вологості 65-75%, не буде ні втрачати, ні додавати у масі.

При надходженні волосся на виробництво визначають його фактичну вологість. Фактична вологість – це кількість вологи, що міститься у волоссі, виражена у відсотках до постійній масі сухого волосся. Постійною масою називається така маса зразка волосся (не більше 200 г), яка в процесі його висушування в спеціальному сушильному аппараті при температурі 100-105°С не змінюється протягом 15-20 хв. Остаточний відсоток вологості встановлюють за середнім арифметичним показником з двох найближчих показників. Якщо цей відсоток перевищує зазначені вище норми, то можна вважати волосся вологим. Якщо ж середній показник має відхилення від нормальної вологості (12%), то шляхом перерахунку встановлюють нормальну, або кондиційну, масу волосся, за якою і ведуть усі розрахунки.

Волосся слід зберігати в целофанових мішках. Уникнення випадання конденсату не допускається різкий перепад темперетури та відносної вологості повітря на складі. Відносна вологість у приміщенні складу повинна бути 65-75% при температурі 20°.

Для постижерних робіт використовують натуральне волосся довжиною від 15 см і більше.

Натуральне волосся надходить у постижерний цех з різним ступенем забруднення і відповідно рекомендації органів санітарного нагляду повинні обов’язково пройти спеціальну обробку. Попередня обробка натурального волосся (сировини) являє собою технологічний цикл, який складається з наступних операцій: одержання сировини зі складу; сортування волосся за кольором, довжиною та якістю; розчісування волосся на карді;закочування головок; дезінфекція волосся; знебарвлення волосся; фарбування або тонування волосся; промивання волосся після фарбування; сушіння; розчісування закочених головок; перетягування волосся здавання підготовленого до виробництва волосся на склад.

У процесі підготовки волосся до виробництва, а також при виготовленні постижерних виробів відбуваються видимі і незбагненні втрати волосся, причому при обробці сировини ці втрати найзначніші. Ось чому маса отриманої на складі сировини більша, ніж маса сировини, що направляється у виробництво після обробки.

Сортування волосся

Отриману зі складу сировину перед обробкою треба розсортувати за довжиною, кольором і якістю. Для цього партію отриманого волосся слід розкласти на робочому стіл. Потім, акуратно відокремлюючи від загальної маси волосся окремі прядки, приступити до сортування.

Волосся необхідно розкладати головками в один бік, групуючи по довжині і кольору.

Слід відсортувати пасма волосся, яке не можна фарбувати через погану якість. Приблизно близько 30% у всіх волосся не потребують фарбування. Переглянувши таким чином всю партію, можна перейти до наступної операції.

Розчісування волосся. Волосся розчісують на карді, закріпленій на робочому столі. Так, від чесаного волосся і бруду на її голки рекомендується покласти листок чистого паперу і просмикнути його до основи голок. Головна мета первинного розчісування – вичісування сплутаного і короткого волосся, яке для подальшої роботи непридатне.

Закатування голівок – починають закочувати наступним чином. Поряд волосся беруть у ліву руку голівками вгору. Потім змочують голівки водою, намилюють милом і починають закочування. При цьому долонею правої руки треба робити кругові рухи, злегка натискаючи на голівки волосся. В результаті основа голівок пасма виявиться зафіксованим в одне ціле настільки міцно, що цього буде достатньо для виконання всіх наступних операцій. Таким же способом треба обробляти всі інші пасма волосся.

Дезінфекція волосся. Після виконання операції закочування голівок всю партію волосся слід розділити на дві частини: у волосся, яке необхідно дезінфікувати, і волосся, яке надалі повинні бути пофарбовані. Волосся, яке фарбуватиме, дезінфікувати не потрібно, так як при обробці перекисом водню одночасно з знебарвленням вони дезінфікуються.

Існує багато способів дезінфекції волосся. Один з них заключається в наступному: на кожні 200 г волосся треба приготувати склад, до якого входить 50 г рідкого мила або шампуню та 30 г соди на 1 л теплої води. Якщо кількість волосся, яка слід дезінфікувати, більше чи менше зазначеного, то відповідно треба змінити кількість вхідних в розчин компонентів. У приготовлений склад опускає волосся на 2 год. Потім їх виймають із розчину і кип’ятять 15-20 хв у чистій воді. Після цього волосся ретельно промивають водою, в яку для нейтралізації додають оцтову кислоту, віджимають і закладають в сушильну камеру.

Знебарвлення волосся. Щоб знебарвити (блондувати) волосся, освітлити їх до певного кольору або розрихлити роговий шар з незначним освітленням пігменту користуються різними освітлювальними препаратами, зокрема перекисом водню.

Блондування волосся – це повне знебарвлення пігменту. Нині немає досить ефективних препаратів, здатних повністю знебарвити пігмент будь-яких волосся. Краще інших такій обробці піддається світле від природи волосся, тобто волосся, в якому переважає так званий розсіяний пігмент. Волосся із зернистим пігментом знебарвлюються важко. До цієї групи належать волосся руде-буре і чорне. Волосся чорного кольору при дії на них перекису водню стають каштанового кольору, який при подальшому блондуванні переходить у рудий.

Волосся рудих тонів при обробці перекисом водню світлішають, але прибрати до кінця рудий відтінок зазвичай не вдається. Таке волосся знебарвлюється лише до тону «рудуватий блондин».

Слід постійно пам’ятати про небезпеку пошкодження волосся перекисом водню, тому що для блондування використовують перекис водню гранично допустимої концентрації.

Фарбування волосся – технологічний процес фарбування волосся заключається в наступному: прополоскавши після знебарвлення прядки волосся у ванночці з водою, необхідно віджати їх і по можливості швидко занурити в приготований барвник. При цьому треба звернути увагу на те, щоб волосся кожною пасмою рівномірно профарбовувалось барвником. Працювати слід у гумових рукавичках.

Враховуючи, що процес фарбування здійснюється швидко, рекомендується постійно спостерігати за станом волосся і своєчасно перевертати прядки, стежачи за тим, щоб фарбування в необхідний колір проходило рівномірно. Якщо склад для фарбування складений правильно, то зазвичай волосся забарвлюється за 5-15 хв. За досягненні необхідного кольору пасма волосся слід витягнути зі складу барвника, ретельно промити з милом.

Перетягування волосся за довжиною. Як відомо, у кожній прядці натурального волосся є волосся різної довжини. При перетягуванні волосся по довжині відокремлюють довге волосся від коротких. Цю операцію проводять на карді. Партію волосся, призначену для поділу по довжинах, треба закласти в карду кінцями до себе. Для того щоб волосся з карди виходило з деяким зусиллям, на голки карди поверх волосся треба покласти спеціальну щітку щетиною вниз або другу карду. Таким чином, волосся виявляється затиснутим і в карді. Потім пальцями правої руки слід почати витягування виступаючих кінчиків волосся. З початку будуть витягуватися найдовше волосся. Їх необхідно покласти на стіл окремо.

ТЕМА 4. Штучне волосся.
Обробка штучного волосся

Штучне волокно вперше було виготовлено у 80-х роках минулого століття. Воно було отримано шляхом хімічної переробки бавовни. На початку штучні волокна виготовляли тільки шляхом переробки природної сировини, що має волокнисту структуру. Вихідним матеріалом були короткі бавовняні волоконця. Штучне волокно за хімічним складом нічим не відрізнялося від бавовняної целлюлози і являло собою довгі блискучі нитки.

Синтетичне волокно нейлон було отримано в 1938 р. в якості сировини був використаний вже не природний волокнистий матеріал, а синтезований з простих речовин полімер з волокно образними властивостями.

Нині синтезовано величезну кількість високомолекулярних сполук, з яких виготовляють штучні та синтетичні волокна з різними фізикохімічними властивостями. Хімічними волокнами називаються волокна, отримані шляхом переробки природних або синтетичних високомолекулярних сполук. Залежно від природи вихідного полімеру хімічні волокна поділяють на штучні та синтетичні.

До штучних відносяться волокна, одержані хімічною переробкою природних високомолекулярних сполук. До цього класу належать, наприклад, волокна, що виробляються з целюлози; мідно-аміачне та ацетатне).

До синтетичних відносяться волокна, отримані з синтетичних полімерів. Залежно від будови макромолекули ці волокна у свою чергу поділяють на гетероцепні та карбоцепні.

До гетероцепних відносяться волокна, отримані з полімерів,макромолекули яких, крім атомів вуглецю, містять в основному ланцюгу.інші елементи: кисень, азот, сірку та ін.

До карбоцепних відносяться волокна, отримані з полімерів, яких ланцюги макромолекули побудовані лише з атомів вуглецю.

З гетероцепних синтетичних волокон найбільшу популярність набули поліамідні та поліефірні, а з карбоцепних – поліакрілопітрильні, полівінілхлоридні тощо.

Для спеціальних цілей виготовляють моноволокно, тобто нитку, що складається з одного елементарного волокна і утворюється з цівки розчиненого або розплавленого полімеру. Моноволокно порівняно великого діаметру використовують, наприклад, як щетину (у зубних щітках та ін.), невелике.

Властивості натурального волосся, що надходять у постажерне виробництво волокна, можна віднести до трьох основних груп: акрилові, вінілові та поліамідні.

Акрилові та модакрилові волокна (динель та канекалон) не витримують температуру понад 60°С, тому перуки з таких волокон не рекомендується мити гарячою водою.

Вінілові волокна рідко використовують для виготовлення перук, оскільки після миття вони втрачають хвилястість.

Поліамідні волокна відрізняються високою жаростійкістю (до 200°С), тому перуки з них зручно завивати щипцями.

Коли говорять про якість волокон, то мають на увазі комплекс показників, що визначають їх споживчу та експлуатаційну цінність виробів, що виходять з них.

При виготовленні перук необхідно враховувати естетичні вимоги, які пред’являються до їх зовнішнього вигляду. Слід пам’ятати, що в залежності від

умов експлуатації окремі фізико-хімічні показники різних волокон виробів з них змінюються неоднаково. Тому для характеристики споживчих властивостей волокон користуються результатами досвідчених експлуатаційних випробувань виробів, проведених у певних стандартних умовах. У нашій країні для виготовлення постижерних виробів.

Здебільшого використовують штучні волокна канекалон та лафін.

Канекалон – спеціальне хімічне волокно, призначене для виготовлення перук, шиньйонів та інших виробів. Волокно канекалон випускається 42 кольори. При змішуванні волокон можна отримати велика кількість колірних відтінків, що задовольняють різні смаки. Канекалон дуже добре піддається термічній завивці. Теплова обробка волокна триває 45 хв при температурі 95-100°С. Ретельне дотримання режимів обробки вкрай важливе для отримання якісної завивки. Канекалон має нерівну поверхню і у зв'язку з цим перуки з нього мають блиск природного волосся. Більшість синтетичних волокон у перерізі мають круглу форму, за винятком волокон, спеціально розроблених для постижерних виробів. Наприклад, канекалон у перерізі має підкову форму. Характерно, що на відміну від натурального волосся волокна канекалон не плутаються. Перуки з канекалону добре миються, не плутаються після миття, легко розчісуються. Рекомендується після миття прополоскати перуку в розчині антистатичного препарату.

Лафін – волокно, що має більшу термостійкість і більш високий вміст акрилу, ніж будь-які інші модакрилові волокна. Лафін добре забарвлюється у будь-який колір. В даний час випускається волокно 25 стандартних кольорів. Колір перуки, виготовленого з лафіну не блякне під дією світла, тепла та води. У поперечному розрізі це волокно має майже таку ж витягнуту форму, як і натуральне волосся. Це надає перуку з лафіну гладкість, красивий блиск і робить його схожим на натуральне волосся. Лафін еластичний і міцний, тому волосся з нього не ламається при розчісування. Перука з лафіна легко начесати і розчесати. Це волокно не розщеплюється, і його кінці не плутаються. При завивці цього волокна потребується температура 105-110°С, що говорить про його велику термостійкість. Всі ці якості лафіну дозволяють широко застосовувати його для виробництва постижерних виробів.

Капрон – товщина цього моноволокна дорівнює середній товщині людського волосся. Сире волосся у вигляді мононіток перед використанням піддають спеціальної обробці, в результаті якої вони набувають необхідних властивості.

Обробка штучного волосся

Обробка штучного волосся дещо відрізняється від обробки натурального. Насамперед сире волосся звільняє від масляних речовин, нанесених на них у процесі виготовлення на заводі. Сире волосся містить 1-2% масляних речовин. На дотик вони жирні, мають жовтувату забарвлення з яскраво вираженим запахом мінерального масла. Видаляти жирові речовини з сирого волосся необхідно, тому що волосся погано забарвлюватимуться. Сире волосся з заводу надходить у мотках. Маса мотків – близько 500 р. Сире штучне волосся знежирює в мильно-содовому розчині. У ванну з нержавіючої сталі наливають воду (до рівня 50 см) і підігрівають її до температури 60-70°С. Потім на 1 л води додаю т 6-8 г рідкого мила і 2 г соди. Після ретельного розмішування миючого розчину у ванну опускають навішені на дерев'яні гладкі палички мотки з сирим волоссям (на кожній паличці – по 2-3 мотка). Палички кладуть на борти ванни. Одночасно

обробляю такі мотки на 3-4 паличках. При видаленні масляних речовин з сирого волосся не зволікаючи піднімають і опускають палички з мотками, причому періодично мотки перевертаю. Повністю масляні речовини видаляються через 15-20 хв. Потім мотки змильної ванни на паличках переносять у наступну ванну, де їх промивають теплою водою, пом'якшеною содою. Палички з мотками підвішують на дерев'яну стійку над ванною, щоб стекла вся рідина. Приготовлений склад можна використовувати 2-3 рази з додаванням 50% мила і соди від спочатку взятої кількості. Мотки синтетичного волосся фарбують при безперервному русі паличок по вертикалі і горизонталі, щоб волосся забарвлювалися рівномірно. Через кожні 1-2 хв мотки на паличках перевертаю, фарбувати волокно слід у гумових рукавичках. Забарвлені мотки виймають з ванни і після стікання, переносять у промивну ванну з теплою водою. Промиті мотки загортають у полотно і віджимають у центріфузі пральної машини. Потім вологі мотки проходять антистатичну обробку у водному розчині препарату ОС-2.Мотки висушують на повітрі або в сушарці при температурі 50-60°С. Після сушіння мотки розрізають, розчісують і направляють у разі необхідності в подальшу обробку.

ТЕМА 5. Обробка матеріалів. Фарбування матеріалів

Обробка тюлю

Тюль, що використовується для виготовлення монтюрів волосяних виробів, попередньо повинен бути фарбований в тон волосся. Крім того, йому необхідно надати певну жорсткість для кращого збереження форми.

Підбір барвників, для отримання певного кольору волосся, кількість барвника, % від маси. Тюль фарбують тими ж барвниками, якими фарбують штучне волосся.

В основному тюль фарбують у три кольори: чорного волосся – в чорне, для темно-русявого (каштанові х) – у коричневий, для білявих (рудих) – у світлобежевий.

Температура барвника має бути 95-100°С, фарбування триває 15-20 хв. Для чорного тону беруть барвника до 6%.від маси матеріалу, що фарбується, для середнього – 3,5% і для світлого – 0,5-1%.

При фарбуванні тюль у ванні помішують палицею.

Після фарбування тюль промивають теплою водою і віджимають у центрифузі пральної машини.

Вологий тюль, щоб надати йому жорсткості, обробляють водним розчином желатину. Для приготування розчину потрібної консистенції на 1 л води беруть 100 г харчового желатина. Желатин засипають у воду і залишають на 2-3 години для набухання. Набряклий желатин повільно підігрівають при постійному помішуванні до температури 50-60°С. У готовому розчині не повинно бути грудок і згустків.

Перед просоченням тюлю в желатиновий розчин додають, дворомовокислий амоній (порошок жовтого кольору), попередньо розчинений у невеликій кількості теплої води (з розрахунку 20% від маси желатину). У добре перемішаний клейовий розчин опускають фарбовані шматки тюлю на 5-10 хв.

Після закінчення операції тюль вручну злегка віджимають і висушують на повітрі в розтягнутому стані (на рамках).

Обробка тасьми

Тасьма для монтюру, як і тюль, повинна бути фарбована в тон використовуваних для постижерних виробів волосся. Фарбувати її можна в тій же ванні, де фарбували тюль, але час фарбування збільшується на 15-20 хв, тому що тасьма має велику щільність.

Після фарбування тасьму необхідно ретельно промити гарячою водою, а потім, злегка просушив, розгладити праскою. Щоб тасьма забарвлювалася рівномірно, в процесі фарбування її необхідно помішувати дерев’яною палицею.

Обробка газ-сита

Газ-сито обов’язково підфарбовують під колір волосся. Для цього шматки сита попередньо замочують в теплій воді, потім опускаю в фарбувальну ванну і фарбують на протязі 10-15 хв. Забарвлену тканину промивають теплою водою, висушують і розгладжують праскою.

ТЕМА 6. Види тресування та тамбуровки волосся ручними та механічними способами

У постижерній справі існують два способи закріплення волосся на основі. Один з них заснований на методі тресування та пришивання готового тресу до монтюру; другий – тамбуровка – являє собою безпосереднє закріплення волосся на основі спеціальним гачком. І той і інший способи однаково важливі при виконанні постижерних робіт і застосовуються залежно від виду виробу або спеціальних вимог.

Тресування волосся

Основою більшості виробів з волосся, виконаного ручним способом, є трес, що представляє собою ряд сплетених за певною системою волосся. Найпоширенішими в постижерній справі є:

а) трес в один оборот - три нитки.

б) трес у два обороти - три нитки.

Трес в один оборот — три нитки іноді називають ще тонким тресом. У виробах з волосся такий трес використовують для виготовлення покришки (покришка – це верхній зовнішній шар коси, шиньйона, прядки та ін.). Для отримання 1 см такого треса витрачаю т 10-15 пучків волосся.

Трес у два обороти – три нитки становить основу більшості виробів із волосся. Він відрізняється від тресу в один оборот три нитки меншою густотою та щільністю. Для виготовлення 1 см такого тресу потрібно 5-7 пучків волосся.

На міцність тресу впливають два фактори: міцність ниток, що йдуть на його виготовлення, та якість плетіння.

Перед роботою закріплюють на столі стійки тресбанку, натягують на кілки тресбанку нитки і зміцнюють карду струбцинами. Стійки тресбанку прикріплюють до столу спеціальними струбцинами, які міцно утримують їх у вертикальному положенні по відношенню до поверхні столу. Потім на кожній із трьох кілків правої стійки намотують нитки, після чого кілки вставляють в отвір правої стійки тресбанку; кінці ниток для кожного кілка протягують до протилежної стійки і закріплюють на ньому простим вузлом. Знявши верхній кілок з ниткою, зв’язують петлеподібним вузлом всі три нитки разом на відстані 2-3 см від зачепа лівої стійки. Таких вузлів треба зробити два чи три. Вони й будуть початком тресу. Після цього слід кілок вставити на місце. Для рівномірного натягу всіх ниток кожної з кілків треба провернути в гнізді у бік намотування. Укріплений тресбанк із рівномірно натягнутими нитками вважається готовим до роботи.

Поряд з правою стійкою тресбанку розташовують карду, притиснуту до столу струбциною. У карду закладають призначене для тресування волосся, а зверху на них кладуть жорстку. щітку щетиною вниз або другу карду зубцями вниз. Поруч з кардою має стояти блюдце з водою. Вода необхідна для змочування кінчиків волосся перед плетінням кожної взятої з карди пасма. Змочені кінчики волосся щільніше затягуються. Крім того, змочене волосся не розпускається, що полегшує роботу майстра.

При підготовці волосся до тресування особливу увагу необхідно звернути на те, щоб не сплутати головки волосся з їх кінцями. Головками прийнято називати ту частину волосся, яка розташована з боку їх коріння. Волосся має бути складеним в одному напрямку, інакше в готовій пряді вони можуть легко заплутатися. Як

правило, волосся на голові має різну довжину. Цього треба досягти і в тресі. Тому після розчісування на карді слід відокремити довге волосся від коротких і при тресування чергувати їх. Тільки в цьому випадку вийде рівний гарний трес.

Тамбуровка волосся

Одна з найбільш трудомістких операцій у постижерній справі – є тамбуровка волосся спеціальним гачком. В даний час ця операція в основному застосовується при виготовленні тамбурованих перук, чоловічих накладок, а також для обробки передньої кромки перук, зроблених методом тресування, тобто виробів, де потрібна найбільша її схожість з лінією росту волосся.

Для тамбурування волосся користуються спеціальними постижерними гачками від № 1 до № 5 залежно від виду виробу, ділянки обробки чи спеціальних вимог. Причому гачок № 1 – найдрібніший, а гачок № 5 – великий.

Тамбуровка волосся заснована на принципі протягування крізь одну з осередків тюля складеної вдвічі петельки з кількох волосків і зав'язування їх в одинарний або подвійний вузол. При цьому вузол повинен мати форму затянутої петлі.

Перед тамбуруванням на столі укріплюють струбцинами карду, закладають в них заздалегідь підготовлені для тамбуровки волосся головками до себе і накриваю їх зверху щіткою або другою кардою. Потім встановлюють на столі спеціальну підставку (шарнірний пристрій) і надягають на неї голівку-форму. На головці закріплюють монтюр виробу і нахиляють її в зручне для тамбуровки положення.

Враховуючи що тамбуровка волосся – дуже тонка операція, що вимагає хорошої освітленості робочої зони, необхідно встановлювати лампу індивідуального освітлення з таким розрахунком, щоб світловий потік був спрямований тільки на робочу зону і не потрапив у вічі.

Після проведення підготовчих операцій треба взяти в праву руку гачок відповідного номера. Гачок слід тримати середнім, вказівним і великим пальцям і так, щоб кінець ручки лежав на ребрі долоні між вказівнім і великим пальцям та правої руки. При цьому пальці повинні утримувати ручку гачка приблизно в 1 см від її основи. Постижерний гачок тримають так само, як олівець.У вихідному для роботи положенні борідка гачка повинна бути повернута догори.

ТЕМА 7. Тресування волосся в один та два оберти

Трес в один оберт три нитки – великий і вказівні пальці правої руки мають у своєму розпорядженні між середньою та верхньою нитками тресбанку. Захопивши пальцями кінчик прядки, що виступає зверху, і обігнувши їм верхню нитку, протягують його між верхньою і середньою нитками на себе і вниз.

У цьому положенні кінчики волосся закривають середню і нижню нитки тресбанку, а верхня нитка залишається відкритою.

Великий і вказівні пальці правої руки знову розташовують між середньою і верхньою нитками тресбанку, захоплюють кінчики волосся, що виступають з-під нижньої нитки, і, огинаючи нижню нитку, протягують пасмо між середньою і верхньою нитками на себе і вгору.

У цьому положенні кінчики волосся закриваю верхню нитку, а середня і нижня нитки залишаються відкритими.

Останній етап – закріплення. Для цього великий і вказівний пальці правої руки розташовують між нижньою середньою ниткою із зовнішнього боку тресбанку.

Середню нитку злегка при цьому відтягують убік від себе і захоплюють пальцями правої руки кінці пасма, що виступають над верхньою ниткою, протягуючи їх між нитками так, щоб вони обгинали верхню нитку і проходили між верхньою і середньою нитками (далі між нижньою і середньою ниткам). У цьому положенні середня нитка закрита кінцями волосся, а інші нитки відкриті.

Закріплюючи сплетене пасмо вказівним і великим пальцями лівої руки, захоплюють обидва кінці пасма і затягують. На цьому процес плетіння тресу закінчується.

Трес у два оберти – три нитки. При виконанні тресу в два обороту – три нитки всі операції плетіння тресу в один оберт – три нитки зберігаються, але волосся закріплюють і зсувають ліворуч до упору лише після другого обороту.

Після закінчення тресування три нитки зв’язують петлеподібним вузлом так само, як це робили спочатку, але тільки нижньою ниткою потрійним вузлом.

ТЕМА 8. Тамбуровка гачком

Тамбуровка волосся одинарним вузлом – складна робота: однак якість тамбурування при цьому висока, і виріб після такої обробки виходить дуже міцним.

Гачок слід тримати середнім, вказівним і великим пальцям і так, щоб кінець ручки лежав на ребрі долоні між вказівнім і великим пальцям та правої руки. При цьому пальці повинні утримувати ручку гачка приблизно в 1 см від неї основи.

Постижерний гачок тримають так само, як олівець. У вихідному для роботи положенні борідка гачка повинна бути повернута догори. І так, витягнувши вказівнім і великим пальцям правою руки з карди невелику прядку волосся, необхідно перегнути її за допомогою пальців лівої руки в 5-7 см від основи навпіл, щоб утворилася петелька, і затиснути підставу петельки вказівними великим пальцям і лівої руки. Потім підвести ліву руку з волоссям до робочої зони, а правою рукою просмикнути борідку гачка (борідкою вгору) в одну з осередків тюля, зачепити з петельки кілька волосків (залежно від від розміру борідки) і, щільно утримуючи основу петельки пальцям і лівої руки, борідкою гачка поступово протягувати зачеплені волоски в комірку тюля.

При цьому слід стежити за тим, щоб зберегти постійне натяг волосся, інакше воно можуть вискочити з борідки та операцію захоплення доведеться повторювати. Протягнувши крізь осередок тюля захоплену петельку волосся, слід просмикнути гачок далі крізь петельку.

При русі гачка всередину його треба одночасно повернути рухом вказівного і великого пальців борідкою на себе і в цьому положенні захопити гачком прядку для другого пасма. Потім розгорнути гачок борідкою від себе і вниз, протягнути основу пасма крізь її петельку і різким рухом затягнути у вузол. У момент затягування вузла кінці волосся, що знаходяться в лівій руці, витягують борідкою гачка і розправляють у необхідному напрямку.

При виконанні цих рухів гачком пальці лівої руки повинні міцно утримувати прядку волосся, щоб натяг пасма був постійним, а при протягуванні волосся гачком відчувалося необхідний натяг. Такими прийомами здійснюється тамбуровка волосся одинарним вузлом.

При тамбуровці волосся подвійним вузлом всі рухи аналогічні перерахованим вище до моменту затягування вузла. І так, протягнувши основу пасма крізь її петельку. Утворений подвійний вузол затягують також різким рухом гачка, при якому з пальців лівої руки висмикують кінці захопленого волосся.

При тамбуруванні волосся необхідно стежити, щоб борідкою гачка захоплювався один шар тюлю, а другий (виворітний) залишався вільним. Такими прийомами здійснюється тамбуровка всіх волосся.

ТЕМА 9. Виготовлення «Крепе»

Крепе – звичайний виріб, має вигляд кіски, виготовляється на верстаті тресбанку. Волосся переплітається між двома нитками. Крепе – матеріал для шиття бороди, вусів, бакенбард, що застосовується для виготовлення театральних бороди, вусів, негритянських перук, а також у зачісках. Кріп також є напівфабрикатом постижерного виробу. Використовується при виготовленні ряду речей, в яких потрібен ефект дрібно завитого волосся (наприклад, при виготовленні вусів, борід, бакенбардів). Крепе можна виготовляти з будь-яких видів волосся, але кращої якості кріплення виходить з натурального волосся. Крепе, як правило, виготовляють вручну, способом суцільного плетіння волосся на тресбанці між двома нитками. Волосся вплітають у нитки і ущільнюють його в ряд. Сплетений джгут міцно змочують водою, запарюють при температурі 70-80°С і сушать. Суху нитку крепе розривають і в місці розриву пучком або індивідуально вибирають готове дрібне кучеряве волосся і закріплюють його на заготівлю постижерного виробу. У деяких випадках крепе можна наклеювати на окремі частини.

Виготовлення дрібно кучерявого волосся (крепе)

Інструменти та матеріали.

На виготовлення дрібного волосся йдуть все вичесане і коротке волосся, не придатні для волосяних виробів. При роботі необхідні наступні інструменти та матеріали:

- струбцинки,
- карда,
- щітка,
- стійки для тресу,
- нитки,
- волосся,
- сульфіт,
- емальований посуд.

Процес виготовлення дрібного волосся полягає в наступному.

Беруть дві струбцинки і привертають їх до столу або верстата на відстані 90 см одна від одної. У струбцинку з правого боку вставляють стійку з кілками, а з лівого – стійку зі цвяхом. Потім приступають до намотування ниток на шпильки. Нитки повинні бути міцними, щоб вони не рвалися під час тресування. Кілок беруть праворуч за ту частину, яка вставляється в отвір стійки. У ліву руку беруть нитки і намотують їх на кілок у вирізаний отвір рухами від себе за годинниковою стрілкою. При цьому ліва рука з ниткою має бути на місці, а права з кілком рухатись навколо лівої руки. Намотувати нитки слід туго. Волосся, роблять на двох нитках, тому ними потрібно обмотати два кілки і вставити його в отвір правої стійки. Кінці ниток туго притягнути до лівої стійки та прив’язати до цвяха. Нитки слід натягувати поворотом кілків праворуч, причому всі вони повинні бути натягнуті однаково. Витягнувши нижній кілок з намотаною ниткою і зробивши петлю на відстані 5-6 см від лівої стійки, треба рухом від себе зверху вниз обернути натягнуту верхню нитку і зробити три-чотири петлі. Після цього вставити кілок в праву стійку, а нитки знову натягнути, повертаючи кілок вправо. Потім покласти в карду вичесане волосся, а на них – щітку, яка буде тримати

вичесане волосся. Карда з вичесаним волоссям під час тресування всіх видів тресу повинна бути біля правої стійки, прикріпленої до столу.

Процес тресування складається з кількох прийомів. Зупинимося кожному з них. *Перший прийом*.

Вказівним і великим пальцями правої руки витягують пасмо волосся з карди і перекладають у ліву, тримаючи волосся також великим і вказівним пальцями. Потім прикладають пасмо до натягнутих ниток із задньої сторони на відстані 10-12 см від лівої стійки.

Другий прийом.

Вказівним і великим пальцями правої руки, пропущеними між ниток, захоплюють верхню частину пасма і тягнуть на себе, піднімають кінець волосся догори, притуляють до ниток і перекладають пальці лівої руки. Кінці волосся при цьому розташовуються так: один донизу, а інший догори.

Третій прийом.

Вказівним та великим пальцями правої руки, пропущеної між ниток, захоплюють верхній кінець пасма, обгортають ним верхню нитку і тягнуть між ниток на себе, а потім перекладають у ліву руку. Два кінці пасма волосся при цьому опущені вниз.

Четвертий прийом.

Вказівним і великим пальцями правої руки захоплюють два кінці пасма рухом від себе, обгортають їх довкола нижньої нитки і піднімають догори. Після цього кінці волосся перекладають у ліву руку.

П'ятий прийом.

Вказівним і великим пальцями правої руки, що знаходяться між нитками, захоплюють кінці волосся і тягнуть його на себе; піднімають кінці догори, обгортають ними верхню нитку, протягують кінці волосся між нитками він і опускають кінці вниз.

Техніка виготовлення тресу із двох ниток полягає в тому, що пасмо волосся почергово обгортають навколо ниток. Обернувши нижню нитку, пасмо протягують між нитками на себе і піднімають кінець волосся догори. Обернувши верхню нитку, пасмо протягують між нитками на себе, кінець волосся опускають вниз і т. д. Коли залишається кінець волосся в 4-5 см, нігтем великого пальця правої руки волосся, заплетені на нитках, зсувають впритул до вузла лівої стійки. Витягнувши потім нове пасмо волосся, приєднують її до кінця, що залишився, розміром 4-5 см і продовжують виготовляти трес. Нове пасмо потрібно приєднувати, коли кінці волосся витягнуті між нитками на себе. Приготувавши необхідну кількість тресу, його закріплюють нижньою ниткою, зробивши 4-5 петель. Після цього трес зрізують впритул у закріплення. Треси виготовляють за кольорами волосся: чорний, шатен та блондин. Кип'ятити трас обов'язково. На 1 л гарячої води кладуть 50 г сульфіту і розмішують в емальованій посудині. Коли сульфіт розчиниться, у нього опускають тресс і кип'ятять протягом 25-30 хвилин. Після цього тресс виймають і промивають гарячою водою з милом, а потім вивішують для просушування. Коли тресс висохне, з одного кінця його відрізають нитки і витягують волосся з ниток волосся, що дрібниться, готове до вживання.

ТЕМА 10. Виготовлення штучних вій

Вії не лише прикрашають обличчя, а й виконують захисну функцію, оберігають очі від несприятливих впливів довкілля. Життя вій 150-200 днів.

Штучні вії виготовляють із натурального волосся. Довжина вій 6-7 мм. Після виконання тресування виконують етапи з моделювання вій: фарбування та укорочування. Також можна виконати вії для урочистих випадків, конкурсів, виступів.

1. Взяти котушку з ниткою чорного кольору, кінці закріпити на тресбанк, щоб нитка була добре натягнута.
2. Взяти одне волосся довжиною 6-7 см і з'єднати його кінці разом, піднести до натягнутої нитки серединою, при цьому кінці волосся повинні бути опущені вниз.
3. Правою рукою тримати кінці, а великим і вказівним пальцями лівої руки розсунути середину волосся і пропустити кінці через волосся так, щоб ниткаоснова була в середині.
4. Кінці підтягнути таким чином, щоб на нитці-основі вийшов вузол.
5. Потім виміряти довжину вій клієнтки і зробити вузлики на основі. Кількість їх має дорівнювати довжині вій клієнтки.
6. Змастити нитку-основу медичним клеєм і дати йому висохнути.
7. Пофарбувати вії фарбою для вій.
8. Підрізати волосся так, щоб створити форму вій.
9. Взяти пінцет з широким кінцем і кінці вій підкрутити.
10. Обрізати зайві нитки по кінцях вій.
11. Готові вії прикріпити до натуральних медичних клеїв (згори).

ТЕМА 11. Виготовлення прикрас за призначенням

Виготовлення виробу є тонкою, ювелірною роботою, яка проводиться вручну або на спеціальному обладнанні. Постижерні вироби допомагають створювати незвичайні святкові образи, доречні на вечірках, весіллях, випускних балах, на званих вечорах та тематичних виставах. Люди шоу бізнесу теж нерідко використовують вироби, що описуються, для створення сценічної краси.

Салонні майстри не завжди застосовують у своїй роботі описувані елементи, оскільки виготовлення речей ручним способом – трудомісткий процес, що вимагає від майстра спеціального обладнання, застосування особливих знань і умінь, наявності особливого художнього смаку.

Крім того, асортимент продукції промислового виробництва вкрай обмежений і не завжди задовольняє потреби перукаря, а майстрів, які мають мистецтво ручного виготовлення прикрас з волосся, дуже небагато.

Постижерні вироби виготовляють з натурального та штучного волосся. Вони легко подаються термообробці, фарбуванню та декоруванню, тому справжній митець завжди має під рукою всю необхідну сировину.

Прикраси з натурального волосся коштують дорого, зі штучних локонів доступні практично всім. Їхню вартість можна дізнатися у прейскурантах на тематичних порталах поряд з цінами послуги з фарбування волосся, хімічної завивки, нарощування, укладання та стрижки.

Технології виготовлення сучасних виробів сьогодні не стоять на місці. У руках приватних майстрів є інструменти, які допомагають дуже швидко обробляти пасма, виконувати їхнє тресування та плетіння, з’єднувати окремі деталі між собою, розбавляти їх рукотворними прикрасами.

Вибір матеріалів завжди залежить від виду створюваної моделі, призначення виробу, від ступеня майстерності художника. Але в будь-якому випадку повинна виходити зручна в носінні прикраса, невелика за розміром, що добре підходить до обраного образу.

У роботі використовується два види створення орнаментальних прикрас – тресування волосся і виготовлення клейової прикраси.

Тема 12. Конкурсні прикраси на лаковій основі

Лабораторна робота

Розробити та виконати конкурсну прикрасу на лаковій основі

Тема 13. Виготовлення плетіння на клейовій основі

Лабораторна робота

Розробити та виконати постиж на основі плетіння

Тема 14. Клейові прикраси на склі

Лабораторна робота

Розробити та виконати прикрасу

Тема 15. Клейові прикраси на об’ємних формах

Лабораторна робота

Розробити та виконати об’ємну прикрасу

Тема 16. Виготовлення дрібних прикрас

Лабораторна робота

Розробити та виконати прикрасу у зачіску

Тема 17. Виготовлення аксесуарів для образу

Лабораторна робота

Розробити та виконати будь-який аксесуар на вільну тематику

ТЕМА 18. Виготовлення шиньйонів

Постижерні вироби (коси, шиньйони, накладки та ін.), які носять як додавання до свого волосся, не повинне відрізнятися за кольором. Тому попередню підготовку та фарбування таких виробів можна робити лише за зразком. Враховуючи, що волосся різних ділянок голови відрізняються за кольором, необхідно брати зразок волосся з відповідної ділянки.

Шиньйони бувають найрізноманітніші. Вони відрізняються як формою основи та її розміром, так і довжиною волосся або конструктивними особливостями побудови. Шиньйони роблять на монтюрі чи без монтюру. Причому шиньйон на монтюрі може бути виготовлений методом тамбуровки або тресування, а шиньйон без монтюра, тільки методом тресування.

Розглянемо загальні принципи виготовлення і найбільш характерні типи шиньйонів.

Найрізноманітнішою формою є шиньйони на монтюрі. Це пояснюється тим, що основу шиньйона на монтюрі можна виготовити будь-якої форми і, нашивши на нього трес, отримати шиньйон із заданою формою основи. Надати ж складну форму основи шиньйона без монтюру важко, а іноді і неможливо, тому що для збереження складної форми потрібна певна жорсткість ділянок тресу і основи шиньйону.

Виготовлення шиньйонів на монтюрі починають з монтюру. Монтюр можна зробити як з бавовняного тюлю, так та з різних синтетичних сіток. З початку необхідно визначити форму монтюру та нанести його контури на головку форму. Для цієї мети краще взяти дерев'яну голівку.

Контури форми монтюру необхідно нанести на ту ділянку головки, де буде кріпитися шиньйон при носінні. Потім відрізати необхідна кількість сітки з таким розрахунком, щоб складений удвічі матеріал виступав за намальований контур монтюра рівномірно з усіх боків на 0,5-1 см. Для надання об'ємної форми шиньйона треба в залежності від його розміру або місця кріплення закласти дві або чотири симетрично розташовані виточки. Щільно натягнуту сітку заколоти штифтами за лінією контуру. Для збереження форми, монтюр треба обшити по контуру тасьмою. Для цього, наколовши шифтами кінець тасьми вздовж контуру монтюру, натягуючи і закріплюючи в необхідних місцях, потрібно прокласти тасьму по всьому контуру монтюру. При необхідності одну або дві смужки тасьми можна прокласти поперек або вздовж монтюру. Потім зібраний таким чином монтюр треба прошити нитками (на голівці або окремо).

Зшивають монтюр вручну чи на машинці. Пришивши окантувальну стрічку, обрізають ножицями сітку, що виступає. Так можна виготовити монтюр будь-якої форми. Причому способи розкрою і зшивання можуть бути різними.

Залежно від розмірів зазвичай на виготовлення шиньйону потрібно від 200 до 400 см тресу. Нашивають трес на монтюр як на голівці-формі, так і окремо. Якщо монтюр наколото на головку (при круглій формі монтюра), то трес нашивають наступним чином. Кінець тресу, прикладають до центру монтюру (головками від себе) і двома – трьома стібкам, пришивають нитками. Потім, укладаючи трес гвинтоподібно, щільними рядами за годинниковою стрілкою, прикріплюють його частими стібками. Останній ряд тресу виконують з покришки, сплетеної в один оберт. Готовий шиньйон знімають з форми і зі зворотної сторони по колу стрічки

роблять з ниток чотири петлі на рівній відстані один від одного, призначені для зміцнення шиньйона на голові.

Шиньйон можна також приколювати спеціальними затисканням або гребінками.

Шиньйон круглої форми без монтюру зшивають наступним чином: кінець тресу, виконаний у два обороти, беруть у ліву руку, а в праву – голку з ниткою. Трес зшивають щільно, ряд до ряду (проти годинникової стрілки), починаючи від центру основи шиньйона, закріплюючи кожний стібок петлею, що робиться для більшої міцності шиньйона. Прошивка повинна бути щільна. Закінчую зшивання шиньйона покришкою треса. Шиньйон без монтюру з отвором в основі для протягування волосся зшивають наступним чином. Від кінця треса, виконаного у два обороти, відміряю 8-10 см, роблять для цього відрізка кільце і пришивають його до продовження тресу. Потім, не відриваючи нитки, обшивають петлею вільний шматочок треса довжиною 4 см і на відстані 1,5-2 см по колу прикріплюють до нього трес. В результаті виходить осередок. По колу слід зробити 5-6 таких осередків. Другий і наступні ряди осередків розташовують у шаховому порядку. Закінчую зшивання шиньйона по колу покришкою тресу і закріплюють середину кожного осередку останнього кола нитками.

При зшиванні шиньйона без монтюру овальної або довгастої форми треба відміряти від кінця тресу, виконаного в два обороти, 12-14 см. Цей відрізок тресу буде основою для кріплення осередків. Далі слід відміряти по тресу 4 см, а по основі – 1,5-2 см. Отриманий на тресі і основі точки необхідно з’єднати нитками. Для цього треба вигнути трес так, щоб головки волосся опинилися всередині, а зазначені точки збіглися. Потім зшивають трес з основою в місці з’єднання точок, внаслідок чого утворюється осередок. Подібним чином осередки першого ряду роблять уздовж усієї основи. Другий ряд осередків пришивають до першого в шаховому рядку. Так зшивають весь трес до шини, виконаної в один оберт. Потім закріплюють середину кожної клітинки по всьому краю шиньйона покришкою, в результаті виходить основа шиньйону довгастої форми.

Виготовлений шиньйон прикріплюють до форми і підрівнюють волосся ножицями. Для того щоб кінці волосся шиньйона були витонченими, їх можна злегка про філірувати бритвою. Потім волосся шиньйона накручують на бігуді, просушують, розчісують і вже на голові оформлюють в зачіску.

ТЕМА 19. Виготовлення накладки

Чоловічі накладки розрізняються за формою, розмірами і направлення тамбуровки, яка може надати волоссю напрямок вгору, вниз і т.д.

Накладки бувають лобні, потиличні та бічні залежно від ділянки облисіння. Як правило, чоловічі накладки роблять тільки способом тамбуровки.

Для виготовлення накладки потрібні ті ж матеріали, що і для виготовлення перук.

Перший етап – створення монтюру, який має дуже точний і закривати ділянку облисіння. Для виконання точної копії ділянки облисіння існує кілька способів:

1. Створення форми ділянки облисіння з паперу.
2. Побудова креслення ділянки облисіння на прозорій плівці.
3. Побудова креслення ділянки облисіння шляхом перенесення даних виміру на головку-форму.

Найпростіший із цих способів – другий. Він полягає в тому, що на облисілій ділянку голови накладають прозору плівку. При цьому плівку натягують таким чином, щоб вона щільно прилягала до ділянки облисіння. У разі необхідності роблять симетричні виточки і заколюють їх шпильками. Потім беруть фломастер або м'який олівець і обводять контури облисіння. Якщо потрібно, то треба одразу відзначити місце розташування проділу і його довжину, а також напрямок природного росту волосся. Відзначивши всі необхідні деталі монтюру накладки і напрямок тамбурування волосся, можна перенести ці дані на голівку-форму і виготовити монтюр.

При використанні першого способу треба прикласти складений навпіл папір до необхідного місця голови так, щоб лінія згину паперу закривала місце облисіння. Це необхідно для отримання симетричної викрійки. Далі її слід зробити на папері креслення по лінії росту волосся і потім по контуру креслення вирізати складений навпіл папір. Після цього розвернути її. Таким чином вийде форма. Бічні краї викрійки треба підрізати, потім прикласти її до голівки-форми і приклеїти театральним клеєм або приколоти шпильками.

При третьому способі з голови замовника знімають мірку форми облисіння, переносять ці дані на голівку та обводять точки виміру. Отримане креслення використовують для виготовлення монтюру. Монтюр накладки з бавовняних тканин роблять так, як і монтюр для шиньйона. Відмінність полягає лише в тому, що монтюр накладки повинен точно повторювати форми облисіння. Крім того, з виворітного боку монтюру необхідно пришити в декількох точках . Монтюр накладки зверху зазвичай обшивають тонким матеріалом під колір шкіри голови. З бавовняних матеріалів для цієї мети використовують газ-сито.

Починати тамбуровку накладки слід із потиличної частини, розподіляючи волосся рівномірно в шаховому порядку, імітуючи лінію природного росту волосся. Проділ та верхівку (маківку) тамбурують постижерним гачком № 1, але частіше і густіше, ніж основну частину накладки, а верхівку – гвинтоподібно до центру. Після закінчення тамбурування накладку знімають, перевертають лицьовою стороною до форми і закріплюють на ній шпильками. Потім тамбурують край стрічки по всьому монтюру в 3-4 ряди. Це потрібно для того, щоб край накладки не був помітний при носінні. Після закінчення тамбурування з внутрішнього боку накладку знімають з форми, перевертають лицьову сторонню вгору, а потім знову зміцнюють на формі.

Після цього приступають до її оформлення. Волосся ретельно розчісують спеціальною щіткою. Потім приступають до стрижки. Стрижку волосся слід виконувати у сухому вигляді, починаючи з нижнього ряду. Остаточну стрижку виконують лише на голові замовника. Зазвичай стрижку виконують ножицями способом «на пальцях». Для того щоб кінці волосся щільно прилягали до потиличної частини і , їх ретельно філірують бритвою. Потім знімають накладку з форми, приклеюють до голови театральним лаком або лейкопластирем і підганяють стрижку до волосся замовника.

ТЕМА 20. Виготовлення вусів, бороди, брів

Виготовлення вусів

Існує особливий спосіб виготовлення штучних вусів – тамбурування. Його суть така: волоски, що служать сировиною виготовлення реквізиту, слід зібрати в пучок, та був акуратно розкласти по довжині. Для цього методу потрібен особливий підручний інструмент – карда. Вона є плоскою щіткою, яка прикріплюється до поверхні столу за допомогою струбцини. Волосся необхідно розчесати, розкласти на карді та зафіксувати за допомогою другої такої ж щітки.

Основою майбутніх вусів буде тонкий тюль. На ньому необхідно позначити те, якою формою буде готовий виріб. Після цього в руку береться постижерний гачок (у тому положенні, що тримають ручку для письма). Його борідка має бути спрямована догори. З його допомогою слід витягувати зі щітки-карди по маленькому пучку щетинок і згинати їх удвічі (виходитиме петелька). Її фіксують другою рукою. Тепер потрібно за допомогою гачка протягнути волосяну петельку через наш тюль. Для цього гачок повинен зачепити кілька щетинок, які простягаються в петлю, яка утримується іншою рукою. Коли ця дія буде виконана, петлю, що вийшла, потрібно добре затягнути.

Коли виготовляють накладні вуса методом тамбуровки, то мається на увазі, що буде використаний подвійний вузол. Таке кріплення забезпечує готовому виробу високу міцність та відмінну якість. Щоб зав’язати його, потрібно після протягування щетин у петлю повторити цю дію і знову міцно затягнути. Таким чином, потрібно заповнити всю основу-форму з тюлю. Звісно, це заняття важко назвати легким. Воно вимагатиме досить багато часу, а також скрупульозності та неквапливості в роботі. Зате і результат виявиться приголомшливим.

Вуса, виготовлені за цим методом, практично нічим не відрізнятимуться від вусів «природного походження». При необхідності готові вуса можна підстригти або пофарбувати в будь-який колір.

Технологія виготовлення брів

Беріть по 1-2 волосинки і затягуйте вузол рухом нагору, добре натягніть тюль на болванці, і намагайтеся ставити вузли на тому боці, де переплітаються нитки, періодично збризкуйте тюль лаком для волосся сильної фіксації. Тюль буде приклеюватися до монтюру, і не буде заважати.

Замість лаку для волосся можна промазати тюль клеєм БФ, розведеним у спирті, але готовий виріб доведеться ретельно очищати спиртом від залишків клею.

Жорстке волосся слід витримати деякий час у гарячій воді, а при тамбуровці використовувати бальзам, щоб поліпшити їх ковзання. Таким чином, ви не будете щоразу замислюватися над тим, в який осередок просунути гачок.

Якщо виріб вийшов занадто густим, спробуйте його про філірувати, а якщо цього недостатньо, то доведеться витягувати частину вузликів гачком. Якщо волосся коротке, то витягувати його простіше з виворітного боку.

У тих випадках, коли виробу, навпаки, не вистачає густоти, слід розділяти волосся на проділи кожні 2 см, і в просторі, що утворився, дов’язувати відсутні вузли.

Використовуйте лак для волосся і затискачі-качки, щоб зафіксувати пасма, що заважають.

Дрібні вироби типу вусів і брів можна розчісувати жорсткою зубною щіткою.

Технологія виготовлення бороди

Класичним варіантом можна вважати вироби, виконані методом тамбурування за тюлем, гасом, шифоном, або іншим текстилем. Тамбуровка – найтрудомісткіший спосіб виготовлення постижерних виробів: за допомогою маленького гачка, що нагадує в'язальний, волосся вплітається в тюльову основу на вузол, що самозатягується.

Існує спосіб виготовлення борід на латексній основі.

Для цього на скляну пластину наноситься кілька шарів рідкого латексу (по контуру основи), а потім на плівку, що вийшла, приклеюється волосся (тим же латексом). В цьому випадку вуса виходять на гумовій основі. Але такий виріб дуже недовговічний і вимагає особливого звернення.

У тих випадках, коли на обличчя актора накладається складний пластичний грим, наприклад, стареча маска або перука, що лисіє, то краще заздалегідь підготувати волосся в пластичну деталь і підстригти його.

Вживлення робиться по одному волоску спеціальним пінцетом. По-англійськи цей процес називається «hair punching» або просто «punching». Цю технологію використовують при виготовленні воскових фігур: волосся встромляється в підігрітий віск, або холодний, або голкою з електропідігрівом.

ТЕМА 21. Виготовлення перук

Жіночий перука для повсякденного носіння вимагає індивідуальної розробки та майстерного виконання, особливо якщо його роблю з бавовняних тканин і призначаю для того, щоб приховати недоліки волосяного покриву голови.

Ретельний вимір форми голови замовника дозволяє з достатньою точністю побудувати основу перуки – монтюр, визначити його форму і має вирішальне її значення для якісного виготовлення індивідуальної перуки.

Для створення основи потрібно не менше восьми основних анатомічних вимірів голови замовника, вимірювання роблять звичайним кравецьким сантиметром, а результати фіксують у спеціальній картці.

Мірку знімають так:

1) від центру чола навколо голови через скроневі кути та під потиличним виступом (обсяг голови);

2) від початку росту волосся на чолі, через верх голови до кінця росту волосся на потилиці (глибина перуки);

3) від одного вуха до іншого через лінію росту волосся;

4) від однієї скроні до іншої через тім’я;

5) від однієї скроні до іншої через потиличний виступ;

6) від одного скроні до іншого через чоло (розмір чола);

7) від одного вуха до іншого через потилицю вздовж горизонтальної лінії росту волосся (ширина потилиці у шиї);

8) від одного кута шиї до іншого за лінією росту волосся.

Усі виміри мають бути зроблені з точністю до 0,1 см.

На підставі отриманих даних можна приступити до будови монтюру. На початку підбирають головкуформу, що відповідає отриманим вимірюванням. Після цього на формі симетрично від чола до шиї проводять центральну лінію, від якої потім знаходять всі точки здійснених вимірів. Крапки м’яким чорним олівцем з’єднують лініями, в результаті чого отримують креслення-контур майбутнього його монтюра.

Після виконання підготовчих робіт приступають до побудови монтюру. Для цього по креслення набивають шпильками спеціальну тасьму, попередньо змочену водою. Тесьму набиваю по креслення від кута шиї до наступного кута по колу голови, потім набиваю скроні і лінію чола, далі обтягують контур від одного вуха до іншого через тім’я і, нарешті, закріплюють тасьму для проділу. Натягувати тасьму слід туго, щоб вона не збиралася в складки, в закруглених місцях шпильки вбиваю густіше, ніж на прямих ділянках. Форму при цьому тримають між колінами; лівий рукою натягую тасьму, а правою набиваю шпильки.

Після обтяжки стрічку зшивають частими стібками нитками того ж кольору, що і стрічка. Тюль для повсякденної перуки складають у два шари. Перший шар тюля натягують від середини чола до шиї, прибиваючи шпильками. Потім обтягують його з боків до скронь, прибивають і закладають складкивиточки за вухом, які надають форму монтюру. Далі тюль витягують за формою головкиі закріплюю шпильками. На початку пришивають нитками виточки, потім – тюль частими стібками і до стрічки так, щоб стібки не були замітні з внутрішньої сторони монтюру.

Після закріплення першого шару тю лю на головці готують спеціальне ущільнення для надання жорсткості скроневим і шийною частинам монтю ра. Для цієї мети можна використовувати і пружинки відповідного розміру. Усього для перуки потрібно сім пружинок: дві на скронях, одна спереду на лобному виступі та по одній на потилиці. Потім на кінці пружинок наносять театральний лак і обмотують їх ватою або лейкопласти, після чого обшивають тасьмою. Підготовлені таким чином пружинки пришивають до монтюру. Після цього перший шар тюлю підрізають на половину ширини тасьми, а зайві шпильки витягують. Другий шар тюлю натягують так само, як і перший, пришивають до тасьми, після чого підрізають на 1 см від краю тасьми, підгинають і підшивають.

Готовий монтюр знімають з форми і приміряють на голові замовника. Після примірки в монтюрі роблять необхідні поправки і потім приступаю до тамбуровки. Тамбуровка волосся на монтюрі перуки є найбільш складною та відповідальною операцією, що вимагає великого технічного досвіду. Волосся прикріплюю до тюлю монтюру при допомоги спеціального тамбурувального гачка, яким зберігають кілька волосків, простягають через тюль і зав'язують петлею.

При тамбуровці перуки волосся просмикую верхній шар тюля, залишаючи вільним другий шар, який є підкладкою. Тамбуровку перуки починають з шийної частини монтюру Вище, до потилиці, скроні і передню частину перуки тамбурують тільки в кожну комірку тюлю. Тамбурувати перуку слід у напрямку лінії росту волосся. Проділ перуки тамбурують на газ-сіті найтоншим гачком (1-2 волосинки) і дуже густо у напрямку до обличчя. Закінчується проділ верхівкою (макушкою), який тамбурується к середній точці.

Після тамбурування перуку знімають з форми, вивертаю на виворіт, знову прибиваю до форми і потім тамбурують передню кромку тасьми в 3-4 ряди для того, щоб не був помітний край перуки.

Перуку з натурального волосся після тамбуровки знову перевертають на голівку, злегка зволожують і відпрасовують. Після закінчення тамбуровки волосся не знята з форми перука передають на остаточне оздоблення та формування зачіски.

Залежно від моделі зачіски перуку стрижуть ножицями та філірувальною бритвою, а потім завивають і укладають волосся. При виготовленні перуки з натурального волосся їх зазвичай накручую на бігуді, а потім оформляю в зачіску звичайним способом. У разі потреби для завивки можна використовувати щипці.

ТЕМА 22. Догляд за постижерними виробами

За останні роки обсяг виробництва постижерних виробів за населення в нашій країні значно виріс і перетворився на самостійний вид побутових послуг.

Постижерні вироби виготовляють з різних матеріалів і для різних цілей, тому догляд за ними неоднаковий. Догляд за постижерними виробами є однією з різновидів професійної діяльності постижерів та перукарів.

Цей вид обслуговування населення займає значну частину часу і за своєю специфікою та складністю потребує кваліфікованого підходу.

Догляд за виробами з натурального та штучного волосся – це чищення, миття, фарбування, хімічна завивка, стрижка, укладання волосся та оформлення зачіски. Приступаючи до того чи іншого процесу обробки волосся, треба в першу чергу визначити структуру та якість волосся, а так само натуральні вони або штучні. Це дуже важливе умова, так як вироби з натурального та штучного волосся обробляють різними способами.

Першим етапом будь-якого виду обробки постижерних виробів є розчісування.

Розчісування постижерних виробів

Заплутане волосся заважає виконанню різних операцій. Наприклад, при накрутці не можна швидко і правильно відокремити прядку від сплутаного волосся, а при фарбуванні – зчесати колір на кінці волосся. Розчісуючи волосся, допомагають їх паралельного розташування по відношенню один до одного, додають волоссю потрібний напрямок і одночасно визначають рівень рівномірності довжини волосся. Паралельність волосся – одна з основних вимог при накруці їх на бігуді, кашлюки і т.д. Від правильного спрямування волосся багато в чому залежить кінцевий результат будь-якого виду обробки. Ступінь рівномірності волосся важлива для подальшої стрижки.

Перед розчісуванням постижерні вироби зміцнюють штифтами на головці-формі. Зазвичай перуку прикріплюю до форми в п’яти точках: двома штифтами по сторонах шийної області монтюру, двома штифтами – на скронях і одним – на тім’яній частині.

Зміцнивши перуку на формі, сплутане волосся поділяють на ділянки. Чим сильніше сплутане волосся, тим менше має бути ділянку для розчісування. Волосся починає розчісувати з найнижчих ділянок, при цьому користуються щіткою з металевими зубцями. Ретельно розчісував кожну з ділянок, починають розчісувати всю перуку.

При розчісуванні волосся треба бути уважним і сильно не натягувати його (особливо штучні волоси), так як волосся від розтягнення втрачає свою завиту форму. Крім того, при сильному натягу волосся можна розірвати тканину монтюру, що є неприпустимим.

Миття та чищення

При митті та чищенні перук переслідують три цілі:

1) гігієнічну – видалення будь-якого роду забруднень з волосся та монтюра;
2) деформаційну – видалення слідів попередньої укладання;
3) підготовчу – розм’якшення лускатого шару волосся.

Зрозуміло, що миття поширюється на всі постижерні вироби як з натурального, так і зі штучного волосся.

Слід пам’ятати, що вода буває м’яка і жорстка.

Для миття виробів з натурального та штучного волосся прийнятна лише та вода, в якій менше розчинено мінеральних солей, тобто вода м'яка. Особливо рекомендується мити м'якою водою слабке і тонке волосся, а також волосся, сильно пошкоджені внаслідок багаторазового впливу хімічних препаратів.

Жорстку воду перед миттям виробу кип'ятять (пом'якшують) для того, щоб більша частина розчинених у ній мінеральних солей осіла на стінках судини у вигляді накипу, або додають в неї питну соду (на 1-2 л води – 1-2 чайні ложки питної соди). Початком обробки перук або інших постижерних виробів, виготовлених на монтюрі, є чищення волосся та монтюру. Розрізняю щоденне чищення, коли власник виробу очищує його від пилу.

Перш ніж приступити до чищення монтюру перуки, необхідно визначити, з якого матеріалу він виготовлений. Якщо монтюр еластичний, то його чистять водою і шампунем, не надягаючи на форму. Якщо ж монтюр виготовлений з бавовняного тюлю, то його чистять денатуратом чи спиртом. Для цього перуку вивертають навиворіт, надягають на форму і очищують її.

Ця умова є обов'язковою, оскільки, якщо не надіти виріб на форму, то монтюр може дати усадку або деформуватися, отже, виріб буде зіпсовано.

Потім забруднені місця монтюру протирають губкою, змоченою у спирті. чи денатураті. При цьому необхідно стежити за тим, щоб денатурат або спирт не потрапляв на волосся, інакше вони потемніють і втратять еластичність.

Вироби, виготовлені зі штучного волосся, чистити денатуратом та спиртом не рекомендується. При роботі зі спиртом і денатуратом слід дотримуватись правил пожежної безпеки. Після чищення монтюру приступають до миття волосся. Перуку знімають з форми, вивертають на лицьову сторону, знову надягають на форму і закріплюють п'ятьма штифтами: два в шийній області, два на скронях і один на чолі. Потім перука ретельно розчісують щіткою, починаючи з кінців пасм.

Гребінцем користуватися не рекомендується. Особливо це стосується перуки, виготовленим способом тамбурування, так як закріплені на монтюрі вузли при розчісуванні волосся гребінцем можуть перевертатися і розв'язуватися.

Перуку зазвичай миють у спеціальному тазі. Наливають у таз 2-3 л теплої води (близько 30°С), потім додаю 15-20 мл нейтрального шампуня і збиваю в густу піну.

Мити перуку краще спеціальною щіткою. Для цього мильну піну треба нанести на волосся і робити рух щіткою від монтюра до кінців пасм. При миття не можна віджимати і терти волосся, так як воно може сплутатися. Рекомендується додати в миючий розчин 2-3 см нашатирного спирту. Видалити піну і сполоскувати виріб треба проточною водою. Вода повинна стікати від монтюра до кінців волосся.

Після миття виробу з натурального волосся необхідно обробити поживними жирами, а зі штучних – антистатиком.

Для обробки натурального волосся зазвичай використовують бальзами, спеціальні емульсин або препарати на жировій основі. Після нанесення невеликої кількості бальзаму на волосся їх необхідно обережно прочесати щіткою, щоб більш краще обволокти волосся і проникнути в їх глибинні шари.

Виріб виймають з розчину, струшують зайву вологу, промокають рушником і сушать при кімнатній температурі.

Необхідно пам’ятати, що вироби зі штучного волосся у мокрому вигляді розчісувати не можна.

Стрижка

Стрижка волосся – основа основ перукарської справи, бо правильно виконана стрижка вже сама по собі є красива зачіска.

Ця відома істина повною мірою відноситься до виробів з натурального і штучного волосся. При їх стрижці застосовуються майже всі прийоми, якими користуються перукарі при стрижці клієнтів. Винятком є тільки те, що вироби з волосся не стрижуть машинками, а використовують для цих цілей прості і філірувальні ножиці, а також небезпечні та безпечні бритви.

Основна вимога замовника – природний вид перуки. Стрижка перуки з натурального волосся починається з поділу волосся на пасма. Волосся попередньо змочують водою. Перуку надягають на форму і закріплюють штифтами. Контурні прядки перуки залишають у вільному становищі, інші пасма закріплюють затискачами. Після цього приступають до філірування пасма волосся бритвою. Бритву слід вести від лінії монтюру до кінців пасм. Після філірування кінці пасм залишаються нерівними по довжині, виходить м’яке спадання волосся. Зачіска набуває природного і пластичного вигляду.

Якщо необхідно, то волосся окантовують ножицями. Аналогічно стрижуть чоловічі перуки та напівперуки. Півперуки приклеюють на голову театральним лаком або лейкопластиром і підганяють стрижку до власної стрижки замовника.

Вироби зі штучного волосся зазвичай стрижуть аналогічними прийомами, але волосся не змочують водою. Всю стрижку від філірування волосся бритвою до остаточного оздоблення ножицями - слід робити на сухому волоссі.

Хімічна завивка

Хімічну завивку виконують тільки на виробах з натурального волосся, які не піддавалися раніше спеціальної обробці. Слід сказати, що виготовлені зарубіжними фірмами вироби з натурального волосся завивати хімічним способом або фарбувати найчастіше не можна, оскільки волосся в таких виробах з метою поліпшення їх товарного вигляду, кольору та інших особливостей піддають спеціальній обробці і подальшій просочення. Під впливом хімічного складу таке волосся може бути остаточно зіпсовані під час завивки. Тому, перш ніж приступити до завивки, необхідно обов’язково перевірити стан волосся. Для цього треба відокремити невелике пасмо волосся і змочити його складом для завивки, використовуючи ватний тампон чи поролонову губку. Через 2-3 хв треба перевірити волосся на розрив. Якщо вони зберегли свою міцність, їх можна завивати; якщо ж вони стали ламкими і при набули вигляду клоччя, то завивати їх складом такої концентрації не можна. У цьому випадку склад слід розбавити водою і знову повторити операцію. Таким чином знаходять необхідну концентрацію складу або переконуються в тому, що від завивки слід відмовитися.

Час витримки у кожному конкретному випадку визначають індивідуально залежно від структури та якості волосся. Зазвичай перуки роблять з фарбованого волосся, тому треба дуже обережно підходитимемо визначення часу витримки.

Після завивки волосся перуки прополіскують теплою водою і обробляють фіксажем. Спинивши поролоновою губкою Фіксаж, ретельно оброблюють ним кожну накручену прядку волосся. Час витримки фіксажа на волоссі – 5-7 хв.

Після закінчення зазначеного часу кашлюки розкручують. Роблять це дуже обережно, так як завиток ще остаточно не зафіксувався і локони недостатньо пружні. Звільнені від коклюшок волосся повторно обробляють фіксажем (при цьому час витримки складе в середньому 5 хв).

Потім волосся промивають теплою водою без мила.

Наступний етап обробки волосся - нейтралізація. Для цього 2,5 г лимонної (або оцтової) кислоти розчиняють в 1 л теплої води. Отриманим слабокислим розчином кілька раз споліскують волосся, після чого злегка віджимають рушником, розчісують і накручують на бігуді.

Фарбування

Фарбувати волосся готових постижерних виробів не рекомендується. Крім того, вироби зі штучного волосся взагалі піддаються забарвленню (за винятком виробів, виготовлених з синтетичного волокна – лафін).

Однак у разі крайньої необхідності виробу з натурального волосся можна пофарбувати. Правда, слід мати на увазі, що навіть при самому уважному і кваліфікованому нанесенні барвника на волосся, його обов'язково потрапляння на монтюр і на ньому залишаться плями фарби, які зіпсують зовнішній вигляд монтюру. Тому перед забарвленням виробу про це обов'язково треба попередити замовника.

Вироби з натурального волосся слід фарбувати тільки на формі. Для цього можуть бути використані барвники будь-якої з чотирьох основних груп:

- відбілюючі (знебарвлювальні);
- хімічні, що вступають у хімічну реакцію при взаємодії з кератином волосся;
- тонуючі (шампуні,маски);
- природні (хна, басма та ін.).

Технологічний процес фарбування постижерних виробів здебільшого не відрізняється від звичайного забарвлення волосся в перукарні. Важливо тільки, щоб як найменше барвника у процесі його нанесення на волосся потрапило на монтюр і трес.

Волосся після фарбування миють, як завжди. Додається лише операція нейтралізації.

Укладання

Для укладання перук з натурального волосся застосовують бігуді і затиски, а також фен і щипці для завивки. Укладку виповнюють на головці формі. Щоб зачіска зберігалася довше.

Найпоширеніший спосіб укладання в даний час – укладання волосся із застосуванням бігуді. Якість зачіски тут залежить від правильної накрутки волосся на бігуді. При накрутці волосся перуки на бігуді будь-якого типу необхідно дотримуватися таких умов:

1. Волосся накручує на бігуді перпендикулярно осі їх обертання. Ширина пасма, що накручується, повинна дорівнювати робочій довжині бігуді.

2. Пасмо волосся при накручуванні має бути відтягнуте перпендикуляр на оброблюваному ділянці монтюру перуки. Товщина накручуваної прядки волосся (біля основи) повинна дорівнювати діаметру бігуді.

3. Для того щоб після зняття бігуді не проглядався монтюр перука, підставу кожного пасма, що накручується, необхідно злегка начесати перед накруткою.

Перед накручуванням волосся на бігуді перуку слід надіти на форму, розчесати, вимити, змочити складом для укладання та знову розчесати. Накрутку волосся зазвичай починають з фронтальної ділянки перуки. Для цього хвостиком гребінця обережно відокремлюють невелике пасмо (пасмо повинне лежати на поверхні хвостика.). Після цього вказівними великим пальцям і лівою руки знімають пасмо з гребінця і, трохи відтягнувши її від монтюра, розчісують, потім злегка начісують основу пряди і накручують на бігуді. Так накручують все волосся, потім на перуку одягаю сіточку і разом із формою ставлять його під сушуар або клімазон. Після сушіння зачіску оформлюють щіткою і гребінцем і покриваю лаком для волосся.

Перуки із синтетичного волосся довго зберігають завивку. Однак при тривалому носінні перуки з будь-якого синтетичного волокна його завивка поступово руйнується і її необхідно відновлювати.

Зазвичай завивку відновлюють двома способами: за допомогою звичайних бігуді та за допомогою електробігуді. Перуку одягають на форму, миють волосся, просочують його антистатиком. Потім накручують волосся на бігуді, одягають сітку і ставлять форму разом з перукою під сушильний апарат, а якщо є спеціальна термічна шафа, то в камеру шафи. Апарат слід відрегулювати на максимальну температуру – 75-80° С. За цієї температури дають витримку 40 хв, після чого знижують температуру до 60-65°С і дають витримку ще 40 хв. Потім апарат виключають і після повного охолодження витягують форму з перукою з-під ковпака, знімають сітку і бігуді і оформлюють зачіску.

Електробігуді зазвичай нагрівають до 80°С і потім накручують на них волосся. Через 30-40 хв (після повного охолодження) бігуді знімають і оформлюють зачіску.